

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

28. března 2017*

Obsah

Právní rámec	4
Smlouvy EU a FEU	4
Dohoda o partnerství EU-Rusko	6
Sporné akty	6
Rozhodnutí 2014/512	6
Nařízení č. 833/2014	9
Skutečnosti ve sporu v původním řízení a předběžné otázky	13
K návrhu na znovuotevření ústní části řízení	15
K předběžným otázkám	16
K první otázce	16
K přípustnosti	16
K věci samé	17
K druhé otázce písm. a)	21
K dodržení článku 40 SEU rozhodnutím 2014/512 a nařízením č. 833/2014	21
K platnosti omezujících opatření vůči fyzickým či právnickým osobám, která jsou stanovena v rozhodnutí 2014/512 a nařízení č. 833/2014.	22
– Úvodní poznámky	22
– Ke slučitelnosti sporných aktů s dohodou o partnerství EU-Rusko	24

* Jednací jazyk: angličtina.

– K povinnosti uvést odůvodnění a dodržovat právo na obhajobu, právo na účinnou soudní ochranu a právo na přístup ke spisu	25
– K zásadě rovného zacházení	27
– Ke zneužití pravomoci	28
– K existenci rozporu mezi zněním rozhodnutí 2014/512 a zněním nařízení č. 833/2014	28
– K zásadě proporcionality a základním právům společnosti Rosneft	29
Ke druhé otázce písm. b)	30
K přípustnosti	30
K věci samé	31
Ke třetí otázce písm. a)	33
Ke třetí otázce písm. b)	34
K třetí otázce písm. c)	35
K nákladům řízení	36

„Řízení o předběžné otázce — Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP) — Omezující opatření přijatá vzhledem k činnostem Ruska destabilizující situaci na Ukrajině — Ustanovení rozhodnutí 2014/512/SZBP a nařízení (EU) č. 833/2014 — Platnost — Pravomoc Soudního dvora — Dohoda o partnerství EU-Rusko — Povinnost uvést odůvodnění — Zásada právní jistoty a určitosti použitelného práva (nulla poena sine lege certa) — Přístup na kapitálové trhy — Finanční pomoc — Globální depozitní certifikáty (Global Depositary Receipts) — Odvětví ropy — Žádost o výklad pojmů ‚břidličný‘ a ‚vody hlubší než 150 metrů‘ — Nepřípustnost“

Ve věci C-72/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Divisional Court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení Queen’s Bench (senát), Spojené království] ze dne 9. února 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 18. února 2015, v řízení

The Queen, na žádost:

PJSC Rosneft Oil Company, dříve Rosneft Oil Company OJSC,

proti

Her Majesty’s Treasury,

Secretary of State for Business, Innovation and Skills,

The Financial Conduct Authority

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano, místopředseda, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič a J. L. da Cruz Vilaça, předsedové senátů, A. Rosas (zpravodaj), J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, C. Toader, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 23. února 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za PJSC Rosneft Oil Company, dříve Rosneft Oil Company OJSC, původně zastoupená M. T. Beazleyem, QC, M. P. Sainim, QC, S. Tulip, barristers, a M. P. Farmerem, barrister, dále L. Van Den Hendem, advocaat, M. Schonbergem a K. Krissinel, solicitors,
- za The Financial Conduct Authority J. McClellandem, barrister, S. Tolaney, QC, a A. Chapmanem, solicitor,
- za vládu Spojeného království V. Kaye, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. Facennem, barrister,
- za českou vládu M. Hedvábnou, J. Vláčilem, M. Smolkem a E. Rufferem, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem a A. Lippstreuem, jako zmocněnci,
- za estonskou vládu K. Kraavi-Käerdi, jako zmocněnkyní,
- za francouzskou vládu F. Fizem, B. Foddaem, G. de Berguesem a D. Colasem, jako zmocněnci,
- za polskou vládu A. Miłkowskou a B. Majczynou, jako zmocněnci,
- za Radu Evropské unie A. de Elera-San Miguel Hurtadem a S. Boelaert, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi T. Scharfem, L. Havasem a D. Gauci, jako zmocněnci

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 31. května 2016,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká platnosti určitých ustanovení rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. 2014, L 229, s. 13), ve znění rozhodnutí Rady 2014/872/SZBP ze dne 4. prosince 2014 (Úř. věst. 2014, L 349, s. 58 a opravy, Úř. věst. 2014, L 350, s. 15) (dále jen „rozhodnutí 2014/512“), jakož i platnosti a výkladu nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. 2014, L 229, s. 1, a oprava, Úř. věst. 2014, L 246, s. 59), ve znění nařízení Rady (EU) č. 1290/2014 ze dne 4. prosince 2014 (Úř. věst. 2014, L 349, s. 20 a oprava, Úř. věst. 2014, L 369, s. 79) (dále jen „nařízení č. 833/2014“) (dále společně jen „sporné akty“).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi PJSC Rosneft Oil Company, dříve Rosneft Oil Company OJSC (dále jen „společnost Rosneft“), společností zapsanou v obchodním rejstříku Ruska, na straně jedné, a Her Majesty's Treasury (britský ministr financí), The Secretary of State for Business, Innovation and Skills (ministr pro podnikání, inovace a dovednosti) a The Financial Conduct Authority (britský úřad pro kontrolu finančních trhů, dále jen „FCA“) na straně druhé, ve věci omezujících opatření, která přijala Evropská unie a která se týkají určitých ruských podniků, včetně podniku Rosneft.

Právní rámec

Smlouvy EU a FEU

- 3 V článku 19 hlavy III Smlouvy o EU, nadepsané „Ustanovení o orgánech“, se stanoví:

„1. Soudní dvůr Evropské unie se skládá ze Soudního dvora, Tribunálu a specializovaných soudů. Zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění Smluv.

Členské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.

[...]

3. Soudní dvůr Evropské unie rozhoduje v souladu se Smlouvami:

[...]

- b) na žádost vnitrostátních soudů o předběžných otázkách týkajících se výkladu práva Unie nebo platnosti aktů přijatých orgány;

[...]“

- 4 Hlava V Smlouvy o EU je nadepsána „Obecná ustanovení o vnější činnosti Unie a zvláštní ustanovení o společné zahraniční a bezpečnostní politice“. V článku 24 odst. 1 druhém pododstavci kapitoly 2, nadepsané „Zvláštní ustanovení o společné zahraniční a bezpečnostní politice“, této hlavy se stanoví:

„Společná zahraniční a bezpečnostní politika podléhá zvláštním pravidlům a postupům. Je vymezována a prováděna Evropskou radou a Radou jednomyslně, nestanoví-li Smlouvy jinak. Přijímání legislativních aktů je vyloučeno. Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku vykonává v souladu se Smlouvami vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a členské státy. Zvláštní úlohu Evropského parlamentu a Komise v této oblasti vymezují Smlouvy. Soudní dvůr Evropské unie nemá v souvislosti s těmito ustanoveními pravomoc, s výjimkou své pravomoci kontrolovat dodržování článku 40 této smlouvy a přezkoumávat legalitu některých rozhodnutí, jak stanoví čl. 275 druhý pododstavec [SFEU].“

- 5 Článek 29 téže kapitoly SEU stanoví:

„Rada přijímá rozhodnutí, která vymezují přístup Unie ke konkrétní otázce zeměpisné nebo tematické povahy. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní politiky byly v souladu s postoji Unie.“

6 Článek 40, který je rovněž součástí této kapitoly SEU, stanoví:

„Provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky se nedotýká uplatňování postupů a rozsahu pravomocí orgánů, které Smlouvy stanoví pro výkon pravomocí Unie uvedených v člancích 3 až 6 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Stejně tak se provádění politik uvedených v daných člancích nedotýká uplatňování postupů a rozsahu pravomocí orgánů, které Smlouvy stanoví pro výkon pravomocí Unie podle této kapitoly.“

7 Pátá část Smlouvy o FEU se týká vnější činnosti Unie. V článku 215 hlavy IV, nadepsané „Omezující opatření“, této části se stanoví:

„1. Předpokládá-li rozhodnutí přijaté podle hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o [EU] pozastavení, omezení nebo úplné přerušování hospodářských a finančních vztahů s jednou nebo více třetími zeměmi, přijme Rada kvalifikovanou většinou na společný návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Komise nezbytná opatření. Uvědomí o tom Evropský parlament.

2. Pokud tak stanoví rozhodnutí přijaté podle hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o [EU], může Rada postupem uvedeným v odstavci 1 přijmout omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám a skupinám nebo nestátním subjektům.

[...]“

8 Šestá část Smlouvy o FEU obsahuje institucionální a finanční ustanovení. V hlavě I, nadepsané „Institucionální ustanovení“, této části je uveden oddíl 5, který se týká Soudního dvora Evropské unie, a jeho součástí je článek 267, který stanoví:

„Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:

a) výkladu Smluv,

b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie.

Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o této otázce.

[...]“

9 V článku 275 uvedeného oddílu SFEU se stanoví:

„Soudní dvůr Evropské unie nemá pravomoc ve vztahu k ustanovením o společné zahraniční a bezpečnostní politice ani k aktům přijatým na jejich základě.

Soudní dvůr Evropské unie však má pravomoc kontrolovat dodržování článku 40 Smlouvy o Evropské unii a rozhodovat o žalobách podaných za podmínek stanovených v čl. 263 čtvrtém pododstavci této smlouvy, které se týkají přezkumu legality rozhodnutí, jimiž se stanoví omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám, přijatých Radou na základě hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o Evropské unii.“

Dohoda o partnerství EU-Rusko

- 10 Dohoda o partnerství a spolupráci, kterou se zakládá partnerství mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Ruskou federací na straně druhé, podepsaná dne 24. června 1994 na Korfu a schválená jménem Evropských společenství rozhodnutím Rady a Komise 97/800/ESUO, ES, Euratom ze dne 30. října 1997 (Úř. věst. L 327, s. 1; Zvl. vyd. 11/26, s. 356, dále jen „dohoda o partnerství EU-Rusko“), obsahuje hlavu XI, nadepsanou „Institucionální, obecná a závěrečná ustanovení“, v níž je uveden článek 99, který stanoví:

„Tato dohoda nebrání straně, aby přijala opatření:

1. která pokládá za nezbytná pro ochranu svých podstatných bezpečnostních zájmů,

[...]

- d) v případě závažných vnitřních nepokojů ohrožujících zachování práva a pořádku, v době války nebo vážného mezinárodního napětí představujícího hrozbu války nebo z důvodu plnění závazků přijatých k zachování míru a mezinárodní bezpečnosti;

[...]“

Sporné akty

Rozhodnutí 2014/512

- 11 Rozhodnutí 2014/512 bylo přijato na základě článku 29 SEU.
- 12 V bodech 1 až 8 odůvodnění rozhodnutí 2014/512 jsou uvedeny okolnosti, které předcházely přijetí omezujících opatření stanovených uvedeným rozhodnutím.
- 13 V článku 1 odst. 2 a 3 tohoto rozhodnutí se stanoví:

„2. Zakazuje se přímý či nepřímý nákup nebo prodej dluhopisů, akcií či obdobných finančních nástrojů, přímé či nepřímé poskytování souvisejících investičních služeb či pomoc při vydávání takových nástrojů nebo jakékoli jiné přímé či nepřímé obchodování s nimi, pokud jde o takové nástroje se splatností delší než 30 dnů vydané po dni 12. září 2014:

[...]

- b) subjekty usazenými v Rusku, které jsou pod veřejnou kontrolou nebo z více než 50 % ve veřejném vlastnictví, výše jejichž odhadovaných celkových aktiv přesahuje 1 bilion ruských rublů a jejichž odhadované příjmy pocházejí nejméně z 50 % z prodeje nebo přepravy surové ropy nebo ropných produktů ke dni 12. září 2014, jak jsou uvedeny na seznamu v příloze III [a to společnostmi Rosneft, Transneft a Gazprom Neft];
- c) jakoukoli právnickou osobou, subjektem nebo orgánem usazenými mimo Unii a vlastněnými z více než 50 % subjektem [podle písmen[a] [...] b); nebo
- d) jakoukoli právnickou osobou, subjektem nebo orgánem, které jednájí jménem nebo na pokyn subjektu spadajícího do kategorie podle písmene c) nebo uvedeného na seznamu v příloze [...] III [a to společnostmi Rosneft, Transneft a Gazprom Neft].

3. Zakazuje se přímo či nepřímo uzavírat jakékoli ujednání nebo se účastnit jakéhokoli ujednání s cílem poskytnout nové půjčky nebo úvěry se splatností delší než 30 dnů jakékoli právnické osobě, subjektu nebo orgánu uvedeným v odstavci [...] 2 po dni 12. září 2014, s výjimkou půjček nebo úvěrů, jejichž specifickým a doloženým cílem je zajištění financování pro nezakázaný přímý nebo nepřímý dovoz nebo vývoz zboží a nefinančních služeb mezi Unií a Ruskem nebo kterýmkoli jiným třetím státem, nebo půjček, jejichž specifickým a doloženým cílem je poskytnout nouzové financování s cílem splnit kritéria solventnosti a likvidity v případě právnických osob usazených v Unii, které jsou z více než 50 % vlastněny některým ze subjektů uvedených v příloze I [a to nejvýznamnějšími úvěrovými nebo finančními institucemi usazenými v Rusku, které jsou vlastněny nebo ovládány z více než 50 % státem ke dni 1. srpna 2014: Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Vnesheconombank a Rosselkhozbank].“

14 Článek 4 rozhodnutí 2014/512 stanoví:

„1. Přímý či nepřímý prodej, dodávky, převod nebo vývoz určitého vybavení, které je vhodné pro následující kategorie projektů průzkumu a těžby v Rusku, včetně jeho výlučné hospodářské oblasti a kontinentálního šelfu, státními příslušníky členských států nebo z území členských států nebo za použití plavidel či letadel spadajících do pravomoci členských států podléhají předchozímu povolení příslušným orgánem vyvážejícího členského státu:

- a) průzkum a těžba ropy ve vodách hlubších než 150 metrů;
- b) průzkum a těžba ropy v mořských vodách severně od polárního kruhu;
- c) projekty, které mají potenciál produkovat ropy ze zdrojů obsažených v břidličných souvrstvích metodou hydraulického štěpení; nevztahuje se na průzkum a produkci skrze břidličná souvrství za účelem nalezení nebo těžby ropy z jiných než břidličných ložisek.

Unie přijme opatření nezbytná k určení příslušných položek, na které se má tento odstavec vztahovat.

2. Předchozímu povolení příslušným orgánem vyvážejícího členského státu podléhá rovněž poskytování:

- a) technické pomoci nebo jiných služeb v souvislosti s vybavením uvedeným v odstavci 1;
- b) finančních prostředků nebo finanční pomoci za účelem prodeje, dodání, převodu nebo vývozu zboží a technologií v odvětvích uvedených v odstavci 1 nebo za účelem poskytnutí související technické pomoci nebo odborné přípravy.

3. Příslušné orgány členských států nepovolí prodej, dodávky, převod nebo vývoz vybavení nebo poskytnutí služeb uvedené v odstavcích 1 a 2, jestliže zjistí, že dotýčný prodej, dodávka, převod nebo vývoz nebo poskytnutí dotýčné služby jsou určeny pro jednu z kategorií průzkumu a těžby podle odstavce 1.

4. Odstavcem 3 není dotčeno plnění smluv uzavřených přede dnem 1. srpna 2014 nebo doplňkových smluv, které jsou pro plnění takových smluv nezbytné.

5. Povolení lze udělit, pokud jsou prodej, dodávky, převod či vývoz položek nebo poskytnutí služeb uvedené v odstavcích 1 a 2 nezbytné k naléhavému zabránění nebo zmírnění události s pravděpodobným závažným a významným dopadem na lidské zdraví a bezpečnost nebo na životní prostředí. V řádně odůvodněných naléhavých případech se mohou prodej, dodávky, převod či vývoz nebo poskytnutí služeb uvedené v odstavcích 1 a 2 uskutečnit i bez předchozího povolení, pokud

vývozce o prodeji, dodávkách, převodu či vývozu nebo poskytnutí služeb do pěti pracovních dnů uvědomí příslušný orgán, přičemž podrobně odůvodní daný prodej, dodávku, převod či vývoz nebo poskytnutí služeb bez předchozího povolení.“

15 V článku 4a tohoto rozhodnutí se stanoví:

„1. Zakazuje se přímé či nepřímé poskytování souvisejících služeb nezbytných pro následující kategorie projektů průzkumu a těžby v Rusku, včetně jeho výlučné hospodářské oblasti a kontinentálního šelfu, státními příslušníky členských států nebo z území členských států nebo za použití plavidel či letadel spadajících do pravomoci členských států:

- a) průzkum a těžba ropy ve vodách hlubších než 150 metrů;
- b) průzkum a těžba ropy v mořských vodách severně od polárního kruhu;
- c) projekty, které mají potenciál produkovat ropu ze zdrojů obsažených v břidličných souvrstvích metodou hydraulického štěpení; nevztahuje se na průzkum a produkci skrze břidličná souvrství za účelem nalezení nebo těžby ropy z jiných než břidličných ložisek.

2. Zákazem stanoveným v odstavci 1 není dotčeno plnění smluv nebo rámcových dohod uzavřených přede dnem 12. září 2014 nebo z doplňkových smluv, které jsou pro plnění takových smluv nezbytné.

3. Zákaz stanovený v odstavci 1 se nepoužije, jsou-li dotčené služby nezbytné k naléhavému zabránění nebo zmírnění události s pravděpodobným závažným a významným dopadem na lidské zdraví a bezpečnost nebo na životní prostředí.“

16 Článek 7 uvedeného rozhodnutí stanoví:

„1. Nesmí být uspokojen žádný nárok vyplývající ze smlouvy nebo operace, jejichž plnění nebo uskutečnění bylo přímo nebo nepřímo, zcela nebo částečně dotčeno opatřeními uloženými tímto rozhodnutím, a to včetně náhrady škody nebo jiných nároků tohoto druhu, jako je nárok na náhradu nebo nárok vyplývající ze záruky, zejména nárok na prodloužení doby platnosti nebo vyplacení dluhopisů, záruk nebo příslibu odškodnění v jakékoli formě, zejména finančních záruk nebo příslibů finančního odškodnění, je-li tento nárok uplatněn:

- a) subjekty uvedenými v čl. 1 [...] odst. 2 písm. c) nebo d) nebo na seznamu v příloze [...] III [...] [tj. společnostmi Rosneft, Transneft a Gazprom Neft] [...];
- b) jakýmkoli jinými ruskými osobami, subjekty či orgány; nebo
- c) jakýmkoli osobami, subjekty či orgány jednajícími prostřednictvím nebo jménem osob, subjektů nebo orgánů uvedených v písmenech a) nebo b) tohoto odstavce.

2. Ve všech řízeních k uspokojení nároku nese důkazní břemeno ohledně toho, že uspokojení nároku není zakázáno odstavcem 1, osoba domáhající se tohoto nároku.

3. Tímto článkem není dotčeno právo osob, subjektů a orgánů uvedených v odstavci 1 na soudní přezkoumání zákonnosti neplnění smluvních závazků podle tohoto rozhodnutí.“

Nařízení č. 833/2014

17 V bodě 2 odůvodnění nařízení č. 833/2014 se uvádí:

„[...] Považuje se proto za vhodné uplatnit dodatečná omezující opatření s cílem zvýšit náklady na akce Ruska, které narušují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, a podpořit mírové urovnání krize [...]“

18 V článku 1 písm. f) bodě i) tohoto nařízení je definován pojem „převoditelné cenné papíry“ tak, že se vztahuje mimo jiné na akcie společností a další cenné papíry rovnocenné akciím společností, podíly v osobních společnostech typu *partnership* či jiných subjektech, včetně cenných papírů nahrazujících akcie [depozitních certifikátů].

19 V článku 3 uvedeného nařízení se stanoví:

„1. K prodeji, dodávkám, převodu nebo vývozu, ať už přímému či nepřímému, položek uvedených v příloze II bez ohledu na to, zda pocházejí z Unie či nikoli, jakékoli fyzické nebo právnické osobě, subjektu nebo orgánu v Rusku, včetně jeho výlučné ekonomické zóny a kontinentálního šelfu, nebo v jakémkoli jiném státě, pokud jsou tyto položky určeny pro použití v Rusku, včetně jeho výlučné ekonomické zóny a kontinentálního šelfu, je nutné získat povolení předem.

2. V případě veškerého prodeje, dodávek, převodu nebo vývozu, pro něž je podle tohoto článku vyžadováno povolení, udělí toto povolení příslušné orgány členského státu, v němž je vývozce usazen, v souladu s podrobnými pravidly stanovenými v článku 11 nařízení [Rady] (ES) č. 428/2009 [ze dne 5. května 2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití (přepracované znění) (Úř. věst. 2009, L 134, s. 1)]. Povolení je platné v celé Unii.

3. V příloze II jsou uvedeny určité položky, které jsou vhodné pro následující kategorie průzkumných a těžebních projektů v Rusku, včetně jeho výlučné ekonomické zóny a kontinentálního šelfu:

- a) průzkum a těžba ropy ve vodách hlubších než 150 metrů;
- b) průzkum a těžbu ropy na moři severně od polárního kruhu;
- c) projekty, které mají potenciál produkovat ropu ze zdrojů obsažených v břidličných souvrstvích metodou hydraulického štěpení; nevztahuje se na průzkum a produkci skrze břidličná souvrství za účelem nalezení nebo těžby ropy z jiných než břidličných ložisek.

4. Vývozci poskytnou příslušným orgánům ke svým žádostem o vývozní povolení veškeré nezbytné informace.

5. Příslušné orgány neudělí žádné povolení k prodeji, dodávkám, převodu nebo vývozu položek uvedených v příloze II, pokud mají dostatečné důvody se domnívat, že daný prodej, dodávka, převod nebo vývoz takových položek je určen pro kteroukoli kategorii průzkumných a těžebních projektů uvedených v odstavci 3.

Příslušné orgány však mohou udělit povolení, pokud se prodej, dodávky, převod či vývoz týká plnění závazku vyplývajícího ze smlouvy uzavřené přede dnem 1. srpna 2014 nebo doplňkových smluv, které jsou pro plnění takové smlouvy nezbytné.

Příslušné orgány mohou také udělit povolení, pokud jsou prodej, dodávky, převod či vývoz položek nezbytné k naléhavému zabránění nebo zmírnění události s pravděpodobným závažným a významným dopadem na lidské zdraví a bezpečnost nebo na životní prostředí. V řádně odůvodněných naléhavých

případech se mohou prodej, dodávky, převod či vývoz uskutečnit i bez předchozího povolení, pokud vývozce o prodeji, dodávkách, převodu či vývozu do pěti pracovních dnů uvědomí příslušný orgán, přičemž podrobně odůvodní daný prodej, dodávku, převod či vývoz bez předchozího povolení.

6. Za podmínek uvedených v odstavci 5 mohou příslušné orgány zrušit, pozastavit platnost, změnit nebo zrušit vývozní povolení, která udělily.

7. Jestliže příslušný orgán odmítne udělit povolení nebo zruší, pozastaví platnost, podstatně omezí nebo zruší povolení podle odstavce 5 nebo 6, uvědomí o tom dotčený členský stát ostatní členské státy a Komisi a poskytne jim nezbytné informace, přičemž dodrží ustanovení o důvěrnosti těchto informací podle nařízení Rady (ES) č. 515/97 [ze dne 13. března 1997 o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů (Úř. věst. 1997, L 82, s. 1; Zvl. vyd. 02/08, s. 217)].

8. Předtím, než členský stát udělí povolení podle odstavce 5 pro operaci, která je v podstatě totožná s operací, pro niž bylo jiným členským státem či členskými státy povolení v souladu s odstavci 6 a 7 odepřeno a toto odepření je stále v platnosti, konzultuje nejdříve členský stát nebo členské státy, které povolení odepřely. Jestliže po těchto konzultacích dotčený členský stát rozhodne, že povolení udělí, uvědomí o tom ostatní členské státy a Komisi a poskytne veškeré nezbytné informace pro vysvětlení svého rozhodnutí.“

20 V článku 3a tohoto nařízení se stanoví:

„1. Zakazuje se poskytovat, ať už přímo či nepřímo, související služby nezbytné pro následné kategorie průzkumných a těžebních projektů v Rusku, včetně jeho výlučné ekonomické zóny a kontinentálního šelfu:

- a) průzkum a těžba ropy ve vodách hlubších než 150 metrů;
- b) průzkum a těžbu ropy na moři severně od polárního kruhu;
- c) projekty, které mají potenciál produkovat ropu ze zdrojů obsažených v břidličných souvrstvích metodou hydraulického štěpení; nevztahuje se na průzkum a produkci skrze břidličná souvrství za účelem nalezení nebo těžby ropy z jiných než břidličných ložisek.

Pro účely tohoto odstavce se souvisejícími službami rozumí:

- i) vrty;
- ii) zkoušení vrtů;
- iii) těžba dřeva a vystrojovací servis;
- iv) dodávka specializovaných plavidel.

2. Zákazy stanovenými v odstavci 1 není dotčeno plnění závazků vyplývajících ze smluv nebo rámcových dohod uzavřených přede dnem 12. září 2014 nebo z doplňkových smluv, které jsou pro plnění takových smluv nezbytné.

3. Zákazy stanovené v odstavci 1 se nepoužijí, jsou-li dotčené služby nezbytné k naléhavému zabránění nebo zmírnění události s pravděpodobným závažným a významným dopadem na lidské zdraví a bezpečnost nebo na životní prostředí.

Poskytovatel služby uvědomí o každé činnosti podle tohoto odstavce do pěti pracovních dnů příslušný orgán příslušný orgán, přičemž podrobně odůvodní daný prodej, dodávku, převod či vývoz.“

21 Článek 4 nařízení 833/2014 zní takto:

„[...]

3. Povolení dotčeného příslušného orgánu podléhá poskytování:

- a) technické pomoci nebo zprostředkovatelských služeb souvisejících s položkami uvedenými v příloze II a s poskytováním, výrobou, údržbou nebo používáním těchto položek, ať už přímo či nepřímo, jakékoli fyzické nebo právnické osobě, subjektu nebo orgánu v Rusku, včetně jeho výlučné ekonomické zóny a kontinentálního šelfu, nebo pokud se taková pomoc týká položek pro použití v Rusku, včetně jeho výlučné ekonomické zóny a kontinentálního šelfu, jakékoli osobě, subjektu nebo orgánu v jakémkoli jiném státě;
- b) financování nebo finanční pomoci souvisejících s položkami uvedenými v příloze II, což zahrnuje zejména dotace, půjčky a pojištění vývozního úvěru pro jakýkoli prodej, dodávky, převod nebo vývoz těchto položek, nebo pro poskytování související technické pomoci, ať už přímo nebo nepřímo, jakékoli fyzické nebo právnické osobě, subjektu nebo orgánu v Rusku, včetně jeho výlučné ekonomické zóny a kontinentálního šelfu, nebo pokud se taková pomoc týká položek pro použití v Rusku, včetně jeho výlučné ekonomické zóny a kontinentálního šelfu, jakékoli osobě, subjektu nebo orgánu v jakémkoli jiném státě.

V řádně odůvodněných naléhavých případech uvedených v čl. 3 odst. 5 mohou být služby uvedené v tomto odstavci poskytnuty bez předchozího povolení pod podmínkou, že to poskytovatel oznámí příslušnému orgánu do pěti pracovních dnů po poskytnutí daných služeb.

4. Je-li vyžadováno povolení podle odstavce 3 tohoto článku, článek 3, a zejména odst. 2 a 5 uvedeného článku, se použije obdobně.“

22 V článku 5 uvedeného nařízení se stanoví:

„[...]

2. Zakazuje se přímý či nepřímý nákup nebo prodej převoditelných cenných papírů a nástrojů peněžního trhu, poskytování souvisejících investičních služeb či pomoc při vydávání takových cenných papírů a nástrojů nebo jakékoli jiné přímé či nepřímé obchodování s nimi, pokud jde o převoditelné cenné papíry a nástroje peněžního trhu se splatností delší než 30 dnů vydané po dni 12. září 2014:

[...]

- b) právnickou osobou, subjektem nebo orgánem, které jsou usazeny v Rusku, jsou pod veřejnou kontrolou nebo z více než 50 % ve veřejném vlastnictví, výše jejichž odhadovaných celkových aktiv přesahuje 1 bilion ruských rublů a jejichž odhadované příjmy pocházejí nejméně z 50 % z prodeje nebo přepravy surové ropy nebo ropných produktů, jak jsou uvedeny na seznamu v příloze VI [tj. společnostmi Rosneft, Transneft a Gazprom Neft];
- c) právnickou osobou, subjektem nebo orgánem usazeným mimo Unii, které jsou z více než 50 % přímo či nepřímo vlastněny subjektem podle písmene a) nebo b) tohoto odstavce; nebo
- d) právnickou osobou, subjektem nebo orgánem, které jednají jménem nebo na pokyn subjektu podle písmene a), b) nebo c) tohoto odstavce.

3. Zakazuje se přímo či nepřímo uzavírat jakékoli ujednání nebo se účastnit jakéhokoli ujednání s cílem poskytnout nové půjčky nebo úvěry se splatností delší než 30 dnů jakékoli právnické osobě, subjektu nebo orgánu uvedeným v odstavci 1 nebo 2 po dni 12. září 2014.

Tento zákaz se nevztahuje na:

- a) půjčky nebo úvěry, jejichž specifickým a doloženým cílem je zajištění financování pro nezakázaný vývoz nebo dovoz zboží a nefinančních služeb mezi Unií a kterýmkoli třetím státem, včetně výdajů za zboží a služby z jiného třetího státu, které jsou pro plnění smluv o vývozu či dovozu nezbytné; nebo
- b) půjčky, jejichž specifickým a doloženým cílem je poskytnout nouzové financování s cílem splnit kritéria solventnosti a likvidity v případě právnických osob usazených v Unii, které jsou z více než 50 % vlastněny některým ze subjektů uvedených v příloze III [a to společnostmi Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Vnesheconombank (VEB) a Rosselkhozbank].

[...]“

23 V článku 8 odst. 1 téhož nařízení se stanoví:

„Členské státy stanoví sankce za porušení ustanovení tohoto nařízení a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

24 V článku 11 nařízení č. 833/2014 se stanoví:

„1. Nesmí být uspokojen žádný nárok vyplývající ze smlouvy nebo operace, jejichž plnění nebo uskutečnění bylo přímo nebo nepřímo, zcela nebo částečně dotčeno opatřeními uloženými tímto rozhodnutím, a to včetně náhrady škody nebo jiných nároků tohoto druhu, jako je nárok na náhradu nebo nárok vyplývající ze záruky, zejména nárok na prodloužení doby platnosti nebo vyplacení dluhopisů, záruk nebo příslibu odškodnění v jakékoli formě, zejména finančních záruk nebo příslibů finančního odškodnění, je-li uplatněn:

- a) subjekty uvedenými v čl. 5 [...] odst. 2 písm. c) nebo d) nebo v příloze [...] III [a to společnostmi Rosneft, Transneft a Gazprom Neft];
- b) jinými ruskými osobami, subjekty či orgány;
- c) osobami, subjekty či orgány jednajících prostřednictvím nebo jménem osob, subjektů nebo orgánů uvedených v písmenech a) či b) tohoto odstavce.

2. Ve všech řízeních týkajících se nároku nese důkazní břemeno ohledně toho, že uspokojení nároku není zakázáno odstavcem 1, osoba domáhající se tohoto nároku.

3. Tímto článkem není dotčeno právo osob, subjektů a orgánů uvedených v odstavci 1 na soudní přezkum zákonnosti neplnění smluvních závazků v souladu s tímto nařízením.“

25 V příloze II nařízení 833/2014 je uveden seznam položek, pro jejichž prodej, dodávky, převod nebo vývoz do Ruska je nutné získat podle článku 3 tohoto nařízení povolení předem.

Skutečnosti ve sporu v původním řízení a předběžné otázky

- 26 Hlavy států a předsedové vlád členských států Unie, kteří dne 6. března 2014 odsoudili „nevyprovokované porušení svrchovanosti a územní celistvosti Ukrajiny ze strany Ruské federace“, se následně rozhodli pozastavit dvoustranné rozhovory s Ruskou federací o vízových otázkách, jakož i rozhovory s Ruskou federací o nové globální dohodě, která měla nahradit dohodu o partnerství, a prohlásili, že jakýkoli další krok Ruské federace, který by mohl destabilizovat situaci na Ukrajině, bude mít závažné dopady na vztahy mezi Unií a jejími členskými státy na straně jedné a Ruskou federací na straně druhé, a to v celé řadě hospodářských oblastí.
- 27 Rada následně v průběhu roku 2014 přijala v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) řadu omezujících opatření v reakci na kroky Ruské federace, které byly považovány za činnosti destabilizující situaci na Ukrajině. Vzhledem k závažnosti situace, která nastala v tomto státě i přes opatření v podobě zákazů cestování a zmrazení prostředků směřujících vůči určitým fyzickým a právnickým osobám, která byla přijata v březnu 2014, přijala Rada dne 31. července 2014 rozhodnutí 2014/512, které bylo následně změněno v září a prosinci téhož roku, za účelem zavedení omezujících opatření zaměřených na oblasti přístupu na kapitálové trhy, obrany, zboží dvojího užití a citlivých technologií, zejména v odvětví energetiky.
- 28 Rada, která měla za to, že posledně uvedená opatření spadají do oblasti působnosti Smlouvy o FEU a jejich provádění vyžaduje regulační opatření na úrovni Unie, přijala nařízení č. 833/2014, které obsahuje podrobná ustanovení k uplatňování požadavků uvedených v rozhodnutí 2014/512 jak na unijní úrovni, tak v členských státech. Toto nařízení, které bylo přijato téhož dne jako uvedené rozhodnutí, bylo následně pozměňováno souběžně se změnami uvedeného rozhodnutí, aby odrazilo jeho následné změny.
- 29 Deklarovaným cílem těchto omezujících opatření bylo zvýšit náklady na akce Ruska, které narušují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, a podpořit mírové urovnání krize. Za tímto účelem rozhodnutí 2014/512 stanovilo zejména zakazy vývozu určitých výrobků a citlivých technologií určených pro ruské ropné odvětví a zákaz přístupu na evropské kapitálové trhy vztahující se na určité hospodářské subjekty tohoto odvětví.
- 30 Společnost Rosneft je společností registrovanou v Rusku, jejíž činnost se zaměřuje na odvětví ropy a plynu. Podle informací poskytnutých předkládajícím soudem vlastní 69,5 % podílu této společnosti subjekt Rosneftgaz OJSC, který je vlastněn ruským státem. Menšinový podíl společnosti Rosneft, tj. 19,75 %, vlastní BP Russian Investments Ltd., dceřiná společnost britské ropné společnosti BP plc. Zbývajících 10,75 % kapitálu společnosti Rosneft je kotováno na burze. Podle předkládacího rozhodnutí činnosti společnosti Rosneft a společností její skupiny zahrnují průzkum, těžbu uhlovodíků, přípravné projekty na pobřeží, rafinaci uhlovodíků, jakož i uvádění surové ropy, zemního plynu a výrobků na trh v Rusku a v zahraničí. Součástí jejich činností v oblasti průzkumu jsou činnosti ve vodách hlubších než 150 metrů v arktickém regionu a v břidličných souvrstvích.
- 31 Ode dne 8. září 2014 je společnost Rosneft uvedena na základě rozhodnutí 2014/512 a v návaznosti na toto rozhodnutí i na základě nařízení č. 833/2014 v přílohách obou těchto aktů jakožto subjekt, na který se vztahují omezení zavedená těmito akty.
- 32 Společnost Rosneft podala proti těmto omezujícím opatřením žaloby jak u unijního soudu, tak u vnitrostátních soudů Spojeného království. Dne 9. října 2014 tato společnost podala u Tribunálu Evropské unie žalobu na neplatnost, ve které se domáhá zrušení sporných aktů. Následně tato společnost podala dne 20. listopadu 2014 návrh na soudní přezkum u High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Vrchní soud [Anglie a Wales], oddělení Queen's Bench Division (senát), Spojené království). V rámci posledně uvedeného řízení společnost Rosneft tvrdí, že jak omezující opatření přijatá Radou, tak vnitrostátní opatření, kterými jsou uplatňována unijní opatření, jsou neplatná.

- 33 Předkládající soud má za to, že návrh na soudní přezkum, který mu byl podán, se v zásadě týká vnitrostátních opatření, která přijala žalovaná strana v původním řízení za účelem uplatnění unijních aktů, kterými se ukládají napadená omezující opatření. Tento soudní přezkum se týká jednak legality právní úpravy, kterou se stanovují trestní sankce za porušení ustanovení nařízení č. 833/2014, jež se týkají finančních služeb a ropného odvětví, a jednak správnosti určitých konstatování FCA, jež se týkají pojmu „finanční pomoc“ a použití tohoto nařízení na převoditelné cenné papíry které byly vydány v podobě globálních depozitních certifikátů (*Global Depository Receipts*, dále jen „GDR“),
- 34 Předkládající soud nicméně konstatuje, že uvedená žaloba se týká rovněž platnosti aktů unijního práva. V této souvislosti odkazuje na rozsudek ze dne 22. října 1987, Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452), a má za to, že nemá pravomoc pro přezkum platnosti těchto aktů. Předkládající soud, aniž by se chtěl vyjádřit k pravomoci Soudního dvora vykonat tento přezkum, zejména pokud jde o akty přijaté v rámci SZPB, nicméně připomíná, že opatření přijatá v této oblasti mohou mít závažné dopady na fyzické a právnické osoby, a že zásada přístupu k soudu za účelem přezkoumání legality aktů výkoné moci má stěžejní povahu.
- 35 Podle uvedeného soudu má společnost Rosneft v zásadě za to, že zaprvé sporné akty jsou v rozporu s několika články dohody o partnerství EU-Rusko. Zadruhé v případě těchto aktů nebyla dodržena povinnost uvést odůvodnění, která je stanovena v článku 296 SFEU, čímž bylo porušeno právo na spravedlivý proces a účinnou soudní ochranu. Zatřetí tyto akty, jež se týkají ropného odvětví, jsou neslučitelné se zásadou rovného zacházení a jejich přijetím se Rada dopustila zneužití své pravomoci. Začtvrté tato ustanovení jsou nepřiměřená s ohledem na cíl sledovaný uvedenými akty a jsou v rozporu se svobodou podnikání společnosti Rosneft a jejím právem na vlastnictví. Zapáté nařízením č. 833/2014 není správně prováděno rozhodnutí 2014/512. A konečně zašesté v rozsahu, v němž členské státy mají povinnost přijmout sankce k zajištění uplatňování sporných aktů, jsou z důvodu jejich nepřesných ustanovení porušeny zásady právní jistoty a legality trestných činů a trestů.
- 36 Pokud by Soudní dvůr konstatoval, že sporné akty jsou platné, předkládající soud vyjadřuje pochybnosti stran jejich výkladu. Předkládající soud, jenž má za to, že znění omezujících opatření, která jsou dotčena v původním řízení, je třeba vykládat v celé Unii jednotně, uvádí, že během původního řízení dospěl ke zjištění rozdílné praxe orgánů jiných členských států týkající se správného výkladu určitých ustanovení sporných aktů.
- 37 Předkládající soud v závěru upřesňuje, že posoudil argumentaci stran v původním řízení ohledně možnosti položit soudnímu dvoru v projednávaném řízení žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, a to zejména vzhledem k tomu, že společnost Rosneft již podala u Tribunálu žalobu na neplatnost sporných aktů. Na základě judikatury vycházející z rozsudku ze dne 14. prosince 2000, *Masterfoods a HB* (C-344/98, EU:C:2000:689), má ovšem předkládající soud za to, že mu přísluší posoudit, zda je třeba jím projednávané řízení přerušit až do okamžiku, než bude přijato konečné rozhodnutí v takovém řízení o neplatnosti, nebo zda je třeba předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 38 Za těchto podmínek se High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Divisional Court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), část Queen’s Bench (senát)], rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Má Soudní dvůr s přihlédnutím zejména k čl. 19 odst. 1, článku 24 a článku 40 SEU, článku 47 [Listiny základních práv Evropské unie (dále jen ‚Listina‘)] a čl. 275 [druhému] pododstavci SFEU pravomoc rozhodovat podle článku 267 SFEU o předběžných otázkách týkajících se platnosti čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3, článků 4, 4a a 7, jakož i přílohy III rozhodnutí 2014/512?
- 2) a) Jsou jedno či více následujících ustanovení (dále jen ‚dotčená opatření‘) nařízení 833/2014 a, má-li Soudní dvůr potřebnou pravomoc, rozhodnutí 2014/512 neplatná:
- i) články 4 a 4a rozhodnutí 2014/512;

ii) články 3 a 3a, čl. 4 odst. 3 a 4 a příloha II nařízení č. 833/2014;

(společně dále jen ‚ustanovení o ropném odvětví‘);

iii) článek 1 odst. 2 písm. b) až d) a čl. 1 odst. 3, jakož i příloha III rozhodnutí 2014/512;

iv) článek 5 odst. 2 písm. b) až d) a čl. 5 odst. 3, jakož i příloha VI nařízení č. 833/2014;

(společně dále jen ‚ustanovení o cenných papírech a úvěrových nástrojích‘);

v) článek 7 rozhodnutí 2014/512; a

vi) článek 11 nařízení č. 833/2014?

b) Jsou-li dotčená opatření platná, je v rozporu se zásadami právní jistoty a určitosti použitelného práva (*nulla poena sine lege certa*), když členský stát uloží trestní sankce na základě článku 8 nařízení č. 833/2014 před tím, než Soudní dvůr dostatečně upřesnil skutkovou podstatu daného protiprávního jednání?

3) Jsou-li relevantní zákazy či dotčená omezení, které jsou uvedeny v druhé otázce písm. a) platné:

a) Zahrnuje pojem ‚finanční pomoc‘ uvedený v čl. 4 odst. 3 nařízení č. 833/2014 zpracování platby bankou nebo jinou finanční institucí?

b) Zakazuje článek 5 nařízení vydávání globálních depozitních certifikátů ([...] ‚GDR‘) vydaných dne 12. září 2014 nebo po tomto datu na základě depozitní smlouvy s některým ze subjektů uvedených v příloze VI, nebo jakékoliv jiné obchodování s nimi, pokud jsou odvozeny z akcií některého z těchto subjektů, které byly vydané přede dnem 12. září 2014?

c) Bude-li mít Soudní dvůr za to, že v projednávané věci existuje nejasnost, kterou lze vhodným způsobem odstranit tím, že Soudní dvůr poskytne nová vodítka, jak je třeba správně vykládat pojmy ‚břidličný‘ a ‚vody hlubší než 150 metrů‘ uvedené v článku 4 rozhodnutí 2014/512 a v člancích 3 a 3a nařízení č. 833/2014? Bude-li mít Soudní dvůr za to, že je to nezbytné a vhodné, může zejména poskytnout geologický výklad pojmu ‚břidličný‘, který je třeba použít při provádění nařízení, a vyjasnit, zda je hodnotu ‚hlubší než 150 metrů‘ třeba určit od místa vrtu nebo od jiného místa?“

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

39 Podáním došlým dne 10. srpna 2016 požádala společnost Rosneft o znovuotevření ústní části řízení.

40 Na podporu svého návrhu úvodem tvrdí, že analýza, kterou v projednávané věci uvedl generální advokát ve svém stanovisku ze dne 31. května 2016, je nesprávná v části, v níž se týká povinnosti Rady uvést odůvodnění přijetí dotčených omezujících opatření. Tato analýza podle uvedené společnosti rovněž odhaluje nesprávné pochopení rozdílů, které existují mezi uvedenými omezujícími opatřeními a opatřeními, jež přijala Unie v souvislosti s iránským jaderným programem, a proto je na Soudním dvoru, aby získal dodatečné informace k této otázce. Kromě toho generální advokát podle uvedené společnosti analyzoval pojem „legislativní akty“ ve smyslu článku 31 SEU způsobem, který se odlišoval od přístupu, který zaujal generální advokát Wahl ve svém stanovisku ve věci, která vedla k vydání rozsudku ze dne 19. července 2016, *H v. Rada a Komise (C-455/14 P, EU:C:2016:212)*, jež bylo předneseno až poté, co se v projednávané věci konalo jednání. Podle uvedené společnosti by konečně měla být ústní část řízení znovuotevřena, protože v návaznosti na výsledek referenda o setrvání Spojeného království v Evropské unii, které se konalo v uvedené zemi dne 23. června 2016, může dojít k rychlým změnám stran pravomoci Soudního dvora i možnosti výkonu jeho rozsudků.

41 Z ustálené judikatury vyplývá, že Soudní dvůr může bez návrhu nebo na návrh generálního advokáta nebo také na návrh účastníků řízení nařídit znovuotevření ústní části řízení v souladu s článkem 83 svého jednacího řádu, pokud má za to, že věc není dostatečně objasněna nebo že musí být rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení projednán (rozsudek ze dne 15. září 2011, *Accor, C-310/09, EU:C:2011:581, bod 19 a citovaná judikatura*). Naproti tomu statut Soudního dvora

Evropské unie ani jeho jednací řád nedávají účastníkům řízení možnost podat vyjádření v reakci na stanovisko přednesené generálním advokátem (rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Stichting Natuur en Milieu a další, C-266/09, EU:C:2010:779, bod 28 a citovaná judikatura).

- 42 Stran vyjádření společnosti Rosneft k argumentaci obsažené ve stanovisku generálního advokáta předneseném v projednávané věci je třeba uvést, že jeho převážným účelem je kritizování uvedeného stanoviska. Z judikatury citované v předchozím bodě ovšem vyplývá, že předpisy upravující řízení před Soudním dvorem podání takového vyjádření nestanoví.
- 43 Dále stran návrhu na znovuotevření ústní části řízení z důvodu referenda o setrvání Spojeného království jakožto členského státu v Evropské unii, které se v uvedené zemi konalo dne 23. června 2016, společnost Rosneft nevysvětlila, jaký dopad by tato událost sama o sobě mohla mít na pravomoc Soudního dvora či na závaznost jeho rozsudků.
- 44 Za těchto okolností dospěl Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta k závěru, že v projednávané věci disponuje všemi poznatky nezbytnými pro zodpovězení otázek položených předkládajícím soudem a veškeré argumenty nezbytné pro rozhodnutí věci byly zúčastněnými stranami projednány.
- 45 Návrh na znovuotevření ústní části řízení musí být tudíž zamítnut.

K předběžným otázkám

K první otázce

- 46 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda je třeba články 19, 24 a 40 SEU, článek 275 SFEU a článek 47 Listiny vykládat v tom smyslu, že Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat podle článku 267 SFEU o předběžných otázkách týkajících se platnosti aktu, který byl přijat na základě ustanovení o SZPB, jako je rozhodnutí 2014/512.
- 47 Před rozhodnutím této předběžné otázky ve věci samé je třeba zkoumat námítky, které se týkají její přípustnosti, které vznesly určité zúčastněné strany.

K přípustnosti

- 48 Vlády Estonska a Polska, jakož i Rada mají za to, že první otázka je nepřijatelná. Tyto zúčastněné strany zpochybňují potřebu zodpovězení této otázky, neboť jsou toho názoru, že předkládající soud nevysvětlil vztah mezi touto otázkou a vnitrostátním soudním řízením. Rada dále tvrdí, že otázky vznesené v původním řízení lze vyřešit pouze ve světle nařízení č. 833/2014, aniž je třeba rozhodovat o platnosti rozhodnutí 2014/512.
- 49 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud před vnitrostátním soudem vyvstane otázka platnosti aktu přijatého unijními orgány, přísluší tomuto soudu, aby rozhodl, zda je v tomto ohledu rozhodnutí o žádosti o předběžné otázky nezbytné k vynesení jeho rozsudku, a tudíž požádal Soudní dvůr o rozhodnutí o této otázce. Proto týkají-li se otázky položené vnitrostátním soudem platnosti pravidla unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 3. června 2008, Intertanko a další, C-308/06, EU:C:2008:312, bod 31 a citovaná judikatura).
- 50 Soudní dvůr může odmítnout rozhodnout o předběžné otázce podané vnitrostátním soudem na základě článku 267 SFEU mimo jiné pouze tehdy, pokud nejsou dodrženy požadavky na obsah žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, které jsou uvedeny v článku 94 jednacího řádu Soudního dvora, nebo pokud je zjevné, že výklad nebo posouzení platnosti pravidla Společenství, o které vnitrostátní soud

žádá, nemají žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo jestliže se jedná o hypotetický problém [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. prosince 2002, *British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, bod 35, rozsudek ze dne 5. července 2016, *Ogňanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 19, a rozsudek ze dne 15. listopadu 2016, *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 54].

- 51 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že společnost Rosneft v dotčeném původním řízení zpochybňuje platnost některých ustanovení rozhodnutí 2014/512. Podle předkládajícího soudu se jednání, která před ním proběhla, týkala zejména návrhu, podle kterého mu v případě neexistence pravomoci Soudního dvora k rozhodnutí o platnosti tohoto rozhodnutí přísluší, aby v souladu s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU stanovil prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblasti SZBP.
- 52 Vzhledem k tomu, že předkládající soud má za to, že musí analyzovat svou vlastní pravomoc na základě pravomoci Soudního dvora, první otázka, jež se týká pravomoci posledně uvedeného soudu, přímo souvisí s předmětem sporu v původním řízení.
- 53 V projednávané věci je dále třeba mít za to, že se pouhý přezkum otázek vznesených v původním řízení ve světle nařízení č. 833/2014 může jevit jako nedostatečný k vyřešení obav předkládajícího soudu, které se týkají platnosti dotčených omezujících opatření.
- 54 Uvedený soud má totiž za to, že by nenapadnutelností rozhodnutí, která Rada přijímá v rámci SZBP, mohlo být dotčeno základní právo na přístup ke spravedlnosti, a připomíná, že článek 19 SEU vyžaduje, aby byla v oblastech, na něž se vztahuje unijní právo, zajištěna účinná soudní ochrana.
- 55 Proto se tedy, vyžaduje-li platnost nařízení přijatého na základě článku 215 SFEU předchozí přijetí platného rozhodnutí, které je v souladu s ustanoveními o SZBP, jeví být otázka platnosti rozhodnutí 2014/512 v kontextu projednávané věci relevantní.
- 56 Dále je třeba připomenout, že podle článku 29 SEU mají členské státy povinnost zajistit, aby jejich vnitrostátní politiky byly v souladu s postoji Unie, které jsou přijímány v rámci SZBP. Z toho vyplývá, že případná neplatnost nařízení č. 833/2014 v zásadě nemá dopad na povinnost členských států zajistit, aby jejich vnitrostátní politiky byly v souladu s omezujícími opatřeními stanovenými na základě rozhodnutí 2014/512. Proto platí, že má-li Soudní dvůr pravomoc přezkoumat platnost rozhodnutí 2014/512, je takový přezkum nezbytný pro vymezení rozsahu povinností, jež vyplývají z tohoto rozhodnutí, a to nezávisle na otázce týkající se platnosti nařízení č. 833/2014.
- 57 Z výše uvedeného vyplývá, že první otázka položená předkládajícím soudem je přípustná.

K věci samé

- 58 Vlády Spojeného království, České republiky, Estonska, Francie a Polska, jakož i Rada mají za to, že podle ustanovení čl. 24 odst. 1 druhého pododstavce poslední věty SEU a článku 275 SFEU Soudní dvůr nemá pravomoc rozhodovat v řízení o předběžné otázce o platnosti rozhodnutí 2014/512.
- 59 Podle Komise ustanovení čl. 24 odst. 1 SEU a článku 275 SFEU nevylučují, že Soudní dvůr může mít pravomoc rozhodovat o platnosti rozhodnutí 2014/512 i v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Podle Komise je ovšem k pravomoci Soudního dvora v takové situaci zapotřebí, aby jednak žalobce v původním řízení, který se obrátil na vnitrostátní soud, splňoval podmínky stanovené v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU, a jednak předmětem řízení byl přezkum legality omezujících opatření vůči fyzickým či právnickým osobám. Komise má za to, že v projednávané věci tyto podmínky nejsou splněny.

- 60 Nejprve je třeba uvést, že přestože podle čl. 24 odst. 1 druhého pododstavce poslední věty SEU a čl. 275 prvního pododstavce SFEU Soudní dvůr nemá v zásadě pravomoc, pokud jde o ustanovení SZBP či akty přijaté na jejich základě (viz rozsudek ze dne 19. července 2016, *H v. Rada*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, bod 39), je třeba připomenout, že ve Smlouvách jsou výslovně stanoveny dvě výjimky z této zásady. Zaprvé se totiž jak v čl. 24 odst. 1 druhém pododstavci poslední větě SEU, tak v čl. 275 druhém pododstavci SFEU stanoví, že Soudní dvůr má pravomoc kontrolovat dodržování článku 40 SEU. Zadruhé se v čl. 24 odst. 1 druhém pododstavci poslední větě SEU uděluje Soudnímu dvoru pravomoc přezkoumávat legalitu některých rozhodnutí, jak stanoví čl. 275 druhý pododstavec SFEU. Toto posledně uvedené ustanovení stanoví pravomoc Soudního dvora rozhodovat o žalobách podaných za podmínek stanovených v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU, které se týkají přezkumu legality rozhodnutí Rady, která byla přijata na základě ustanovení o SZBP a jimiž se stanovují omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám.
- 61 Proto je třeba mít za to, že první otázka v podstatě obsahuje dvě témata, jimiž je nutno se zabývat. Zaprvé se týká určení toho, zda má Soudní dvůr na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané vnitrostátním soudem podle článku 267 SFEU pravomoc kontrolovat, zda Rada při přijetí rozhodnutí 2014/512 dodržela článek 40 SEU. Zadruhé směřuje tato otázka k ověření toho, zda má Soudní dvůr pravomoc přezkoumávat legalitu omezujících opatření přijatých vůči fyzickým či právnickým osobám, jejichž přijetí je stanoveno tímto rozhodnutím, a to nejen tehdy, podají-li tyto osoby žalobu na neplatnost vůči těmto opatřením u unijního soudu na základě článků 256 a 263 SFEU, ale i v případě, že vnitrostátní soud, který má pochybnosti o platnosti takových opatření, položí Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v rámci řízení o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU.
- 62 V této souvislosti je třeba zaprvé stran pravomoci Soudního dvora kontrolovat dodržování článku 40 SEU uvést, že ve Smlouvách není stanoven žádný zvláštní způsob provádění takové soudní kontroly. Za těchto podmínek se na tuto kontrolu vztahuje obecná pravomoc, kterou článek 19 SEU přiznává Soudnímu dvoru za účelem zajištění dodržování práva při výkladu a provádění Smluv. Kromě zakotvení této obecné pravomoci se v čl. 19 odst. 3 písm. b) SEU uvádí, že Soudní dvůr rozhoduje na žádost vnitrostátních soudů o předběžných otázkách mimo jiné o platnosti aktů přijatých unijními orgány.
- 63 Z toho vyplývá, že Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která se týká slučitelnosti rozhodnutí 2014/512 s článkem 40 SEU.
- 64 Zadruhé je třeba se zabývat pravomocí Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách, v nichž se jedná o posouzení platnosti rozhodnutí přijatých v oblasti SZBP, jako je rozhodnutí 2014/512, stanovují-li tato rozhodnutí omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám.
- 65 V souladu se zněním čl. 24 odst. 1 druhého pododstavce poslední věty SEU a článku 275 druhého pododstavce SFEU svěřují Smlouvy Soudnímu dvoru pravomoc přezkoumávat legalitu rozhodnutí Rady, kterými se stanoví omezující opatření vůči fyzickým či právnickým osobám. Proto zatímco čl. 24 odst. 1 SEU opravňuje Soudní dvůr, aby přezkoumával legalitu určitých rozhodnutí stanovených v čl. 275 druhém pododstavci SFEU, posledně uvedený článek stanoví, že Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat o žalobách podaných za podmínek stanovených v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU, které se týkají přezkumu legality.
- 66 Přezkum legality unijních aktů, který na základě Smluv zajišťuje Soudní dvůr, vychází podle ustálené judikatury ze dvou soudních řízení, jež se vzájemně doplňují. Smlouva o FEU totiž zavedla jednak články 263 a 277 a jednak článkem 267 úplný systém procesních prostředků a řízení určený k zajištění přezkumu legality unijních aktů unijním soudem (rozsudek ze dne 23. dubna 1986, *Les Verts v. Parlament*, 294/83, EU:C:1986:166, bod 23, rozsudek ze dne 25. července 2002, *Unión de Pequeños Agricultores v. Rada*, C-50/00 P, EU:C:2002:462, bod 40, a rozsudek ze dne 3. října 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami a další v. Parlament a Rada*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, bod 92).

- 67 Tomuto úplnému systému procesních prostředků a řízení je vlastní, že procesní subjekty mají v souvislosti se žalobou podanou vnitrostátnímu soudu právo napadnout legalitu ustanovení obsažených v unijních aktech, která jsou základem pro přijetí vnitrostátního rozhodnutí nebo aktu v jejich neprospěch, a dovolávat se při tom neplatnosti takových ustanovení a právo přimět tento soud, který sám o sobě nemá pravomoc k prohlášení jejich neplatnosti, aby se v tomto ohledu obrátil na Soudní dvůr prostřednictvím žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, ledaže by uvedené procesní subjekty měly bezpochyby právo podat žalobu proti uvedeným ustanovením na základě článku 263 SFEU a toto právo by neuplatnily ve stanovené lhůtě (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. února 2001, *Nachi Europe*, C-239/99, EU:C:2001:101, body 35 a 36, a rozsudek ze dne 29. června 2010, E a F, C-550/09, EU:C:2010:382, body 45 a 46).
- 68 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se posouzení platnosti je stejně jako žaloba na neplatnost způsobem přezkumu legality unijních aktů (viz rozsudek ze dne 22. října 1987, *Foto-Frost*, 314/85, EU:C:1987:452, bod 16, rozsudek ze dne 21. února 1991, *Zuckerfabrik Süderdithmarschen a Zuckerfabrik Soest*, C-143/88 a C-92/89, EU:C:1991:65, bod 18, rozsudek ze dne 6. prosince 2005, *ABNA a další*, C-453/03, C-11/04, C-12/04 a C-194/04, EU:C:2005:741, bod 103, a rozsudek ze dne 3. října 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami a další v. Parlament a Rada*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, bod 95).
- 69 Tato zásadní vlastnost unijního systému právní ochrany se vztahuje na přezkum legality rozhodnutí, kterými se stanoví přijetí omezujících opatření vůči fyzickým či právnickým osobám v rámci SZBP.
- 70 Ze Smlouvy o EU ani ze Smlouvy o FEU totiž nevyplývá, že by žaloby na neplatnost podané Tribunálu na základě společných ustanovení článků 256 a 263 představovaly jediný způsob přezkumu legality rozhodnutí, kterými se stanoví přijetí omezujících opatření vůči fyzickým či právnickým osobám, a že by byly vyloučeny mimo jiné žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se posouzení platnosti prvně uvedených rozhodnutí. V této souvislosti čl. 24 odst. 1 druhý pododstavec SEU odkazuje na čl. 275 druhý pododstavec SFEU nikoli proto, aby byl určen druh řízení, v jehož rámci může Soudní dvůr vykonat přezkum legality určitých rozhodnutí, ale za účelem určení druhu rozhodnutí, jejichž legalitu může přezkoumávat Soudní dvůr v rámci veškerých řízení, jejichž předmětem je takový přezkum legality.
- 71 Přitom vzhledem k tomu, že za uplatňování rozhodnutí, kterým se stanoví omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám, částečně odpovídají členské státy, žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se posouzení platnosti uvedených rozhodnutí plní zásadní funkci pro zajištění účinné právní ochrany, zejména pokud, jak je tomu v původním řízení, je v rámci vnitrostátního soudního řízení zpochybňována jak legalita vnitrostátních opatření, tak i legalita samotného rozhodnutí, jež bylo přijato v oblasti SZPB a je základem vnitrostátních opatření. S ohledem na skutečnost, že členské státy mají povinnost zajistit, aby jejich vnitrostátní politiky byly v souladu s postoji Unie, které jsou přijímány prostřednictvím rozhodnutí Rady na základě článku 29 SEU, se totiž jeví přístup k soudnímu přezkumu uvedených rozhodnutí jako nutný, pokud tato rozhodnutí stanovují přijetí omezujících opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám.
- 72 Jak vyplývá z článku 2 SEU, který patří k obecným ustanovením Smlouvy o EU, a z článku 21 SEU týkajícího se vnější činnosti Unie, na který odkazuje článek 23 SEU týkající se SZBP, Unie je založena na zásadě rovnosti a právního státu (v tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 19. července 2016, *H v. Rada a Komise*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, bod 41 a citovaná judikatura).
- 73 Článek 47 Listiny, který je potvrzení zásady účinné soudní ochrany, kromě toho podle svého prvního pododstavce vyžaduje, aby každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, měl za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem. Je třeba připomenout, že samotná existence účinného soudního přezkumu sloužícího k zajištění dodržování

ustanovení unijního práva je přitom inherentní existenci právního státu (viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, *Abdida*, C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 45, a rozsudek ze dne 6. října 2015, *Schrems*, C-362/14, EU:C:2015:650, bod 95).

- 74 Je sice pravda, že článek 47 Listiny nemůže založit pravomoc Soudního dvora, pokud ji Smlouvy vylučují, avšak zásada účinné soudní ochrany znamená, že vyloučení pravomoci Soudního dvora v oblasti SZBP musí být vykládáno restriktivně.
- 75 Vzhledem k tomu, že řízení, které umožňuje Soudnímu dvoru rozhodovat o předběžné otázce, má v souladu s úlohou, která byla tomuto orgánu přiznána na základě čl. 19 odst. 1 SEU, zajistit dodržování práva při výkladu a uplatňování Smluv, restriktivní výklad pravomoci, kterou přiznává Soudnímu dvoru čl. 275 druhý pododstavec SFEU, na který odkazuje čl. 24 odst. 1 SEU, by byl v rozporu s cíli ustanovení čl. 19 odst. 1 SEU, jakož i se zásadou účinné soudní ochrany (viz obdobně rozsudek ze dne 27. února 2007, *Gestoras Pro Amnistía a další v. Rada*, C-354/04 P, EU:C:2007:115, bod 53, rozsudek ze dne 27. února 2007, *Segi a další v. Rada*, C-355/04 P, EU:C:2007:116, bod 53, rozsudek ze dne 24. června 2014, *Parlament v. Rada*, C-658/11, EU:C:2014:2025, bod 70, rozsudek ze dne 12. listopadu 2015, *Elitaliana v. Eulex Kosovo*, C-439/13 P, EU:C:2015:753, bod 42, a rozsudek ze dne 19. července 2016, *H v. Rada a Komise*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, bod 40).
- 76 Za těchto okolností potud, pokud má Soudní dvůr na základě čl. 24 odst. 1 SEU a čl. 275 druhého pododstavce SFEU věcnou pravomoc rozhodovat o platnosti unijních aktů, a sice zejména v případech omezujících opatření vůči fyzickým a právníckým osobám, byl by výklad posledně uvedeného ustanovení, který by vylučoval možnost soudů členských států obrátit se na Soudní dvůr se žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci platnosti rozhodnutí Rady, kterými se stanoví přijetí takových opatření, v rozporu se strukturou systému účinné soudní ochrany, který je zakotven Smlouvami.
- 77 Dále je třeba odmítnout argument, podle kterého přísluší výlučně vnitrostátním soudům, aby zajistily účinnou soudní ochranu v případech neexistence pravomoci Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se platnosti rozhodnutí v oblasti SZBP, kterými se stanoví přijetí omezujících opatření vůči fyzickým či právníckým osobám.
- 78 Nezbytná soudržnost systému účinné soudní ochrany totiž podle ustálené judikatury vyžaduje, aby byla pravomoc prohlásit neplatnost aktů unijních orgánů, která byla vznesena u vnitrostátního soudu, vyhrazena v rámci článku 267 SFEU Soudnímu dvoru (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. října 1987, *Foto-Frost*, 314/85, EU:C:1987:452, bod 17, a rozsudek ze dne 6. října 2015, *Schrems*, C-362/14, EU:C:2015:650, bod 62). Ke stejnému závěru je třeba dospět i v případě rozhodnutí v oblasti SZBP, ve vztahu k nimž Smlouvy svěřují Soudnímu dvoru pravomoc přezkumu legality.
- 79 Kromě toho má Soudní dvůr nejlepší předpoklady pro to, aby rozhodoval o platnosti unijní aktů, díky možnostem, jimiž disponuje v rámci řízení o předběžné otázce a jež mu umožňují, aby si jednak vyžádal vyjádření členských států a unijních orgánů, jejichž akty jsou zpochybňovány, a jednak, aby požádal členské státy a orgány, instituce nebo jiné subjekty Unie, které nejsou zúčastněnými stranami řízení, o veškeré údaje, jež považuje za nezbytné pro účely řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. října 1987, *Foto-Frost*, 314/85, EU:C:1987:452, bod 18).
- 80 Tento závěr je potvrzen zásadním cílem sledovaným článkem 267 SFEU, jímž je zajistit jednotné použití unijního práva vnitrostátními soudy, který se v případě přezkumu legality rozhodnutí, kterými se stanoví přijetí omezujících opatření vůči fyzickým či právníckým osobám, uplatní se stejnou silou jako v případě ostatních aktů Unie. Stran takových rozhodnutí by totiž odlišným přístupem soudů členských států, pokud jde o platnost unijního aktu, mohla být ohrožena samotná celistvost právního řádu Unie a dotčen základní požadavek právní jistoty (obdobně viz rozsudek ze dne 22. února 1990, *Busseni*, C-221/88, EU:C:1990:84, bod 15, rozsudek ze dne 6. prosince 2005, *Gaston Schul Douane-expediteur*, C-461/03, EU:C:2005:742, bod 21, a rozsudek ze dne 21. prosince 2011, *Air Transport Association of America a další*, C-366/10, EU:C:2011:864, bod 47).

81 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první otázku odpovědět tak, že články 19, 24 a 40 SEU, článek 275 SFEU a článek 47 Listiny je třeba vykládat v tom smyslu, že Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat podle článku 267 SFEU o předběžných otázkách týkajících se platnosti aktu, který byl přijat na základě ustanovení, jež se týkají SZBP, jako je rozhodnutí 2014/512, jestliže se žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týká kontroly dodržování článku 40 SEU tímto rozhodnutím nebo přezkumu legality omezujících opatření vůči fyzickým či právnickým osobám.

K druhé otázce písm. a)

82 Předkládající soud se druhou otázkou písm. a) dotazuje Soudního dvora na platnost čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3, článků 4, 4a a 7, jakož i přílohy III rozhodnutí 2014/512, a dále na platnost článků 3 a 3a, čl. 4 odst. 3 a 4, čl. 5 odst. 2 písm. b) až d) a čl. 5 odst. 3, článku 11, jakož i příloh II a VI nařízení č. 833/2014.

83 Z předkládacího rozhodnutí a z písemného vyjádření společnosti Rosneft vyplývá, že uvedená společnost zpochybňuje platnost těchto ustanovení zaprvé z toho důvodu, že rozhodnutí 2014/512 bylo přijato v rozporu s článkem 40 SEU. Zadruhé uvedená společnost tvrdí, že uvedená ustanovení nejsou slučitelná s dohodou o partnerství EU-Rusko. Zatřetí má uvedená společnost za to, že Rada při přijímání těchto ustanovení porušila povinnost uvést odůvodnění, právo na obhajobu, právo na účinnou soudní ochranu a právo na přístup ke spisům. Začtvrté společnost Rosneft uvádí, že došlo k porušení zásady rovného zacházení. Zapáté a zašesté společnost Rosneft tvrdí, že ustanovení dotčená v původním řízení jsou neplatná z důvodu zneužití pravomoci Radou a z důvodu rozporu mezi zněním rozhodnutí 2014/512 a zněním nařízení č. 833/2014. Zasedmé společnost Rosneft tvrdí, že Rada porušila zásadu proporcionality a základní práva, jichž se může uvedená společnost dovolávat, mimo jiné její právo na svobodu podnikání a právo na vlastnictví.

K dodržení článku 40 SEU rozhodnutím 2014/512 a nařízením č. 833/2014

84 Společnost Rosneft má za to, že Rada jednala v rozporu se článkem 40 SEU, neboť v rozhodnutí 2014/512 vymezila postoj Unie k opatřením dotčeným v původním řízení příliš podrobně, čímž porušila pravomoc ohledně společného předkládání návrhu ze strany vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“) a Komise.

85 Pokud jde o akty přijaté na základě ustanovení týkajícího se SZBP, přísluší Soudnímu dvoru, aby zejména na základě čl. 275 druhého pododstavce první části věty SFEU a článku 40 SEU dbal na to, aby prováděním této politiky nebylo dotčeno použití postupů a příslušný rozsah pravomocí orgánů, které jsou stanoveny ve Smlouvách pro výkon pravomocí Unie na základě Smlouvy o FEU (rozsudek ze dne 14. června 2016, Parlament v. Rada, C-263/14, EU:C:2016:435, bod 42).

86 Pro ověření toho, zda přijetím rozhodnutí 2014/512 Radou na základě článku 29 SEU, nebyly ustanoveními týkajícími se SZBP porušeny pravomoci a postupy stanovené Smlouvou o FEU, je třeba zkoumat obsah tohoto rozhodnutí ve světle pravomocí a postupů stanovených v článku 215 SFEU.

87 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že je obsah rozhodnutí 2014/512 zajisté velmi podrobný. Nicméně, cílem tohoto rozhodnutí, jak vyplývá z jeho bodu 7 odůvodnění, je zavést omezující opatření zaměřená na oblasti technické povahy, včetně přístupu na kapitálové trhy, trhy v oblastech obrany, zboží dvojího užití a citlivých technologií, zejména v odvětví energetiky.

88 Z článků 24 a 29 SEU vyplývá, že Rada je obecně oprávněna na základě jednomyslného rozhodování vymezit předmět omezujících opatření, která Unie přijímá v oblasti SZBP. Vzhledem k široké škále účelů a cílů SZBP, jak jsou vyjádřeny v čl. 3 odst. 5 SEU a v článku 21 SEU, jakož i ve zvláštních ustanoveních, která se týkají SZBP, uvedených zejména v člancích 23 a 24 SEU, disponuje Rada při vymezování tohoto předmětu širokým posuzovacím prostorem.

- 89 Naproti tomu článek 215 SFEU, který zakotvuje propojení mezi cíli Smlouvy o EU v oblasti SZBP a akcemi Unie zahrnujícími hospodářská opatření spadající do působnosti Smlouvy o FEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. července 2012, Parlament v. Rada, C-130/10, EU:C:2012:472, bod 59), umožňuje Radě rozhodující kvalifikovanou většinou přijímat na základě společného návrhu vysokého představitele a Komise nařízení za účelem uplatnění omezujících opatření, spadají-li tato opatření do působnosti Smlouvy o FEU, a zejména k zajištění jejich jednotného použití všemi členskými státy. Stran nařízení č. 833/2014 je třeba uvést, že přestože toto nařízení přejímá zásadní části obsahu rozhodnutí 2014/512, obsahuje rovněž definice a upřesnění, které se týkají použití omezujících opatření stanovených v uvedeném rozhodnutí.
- 90 Stran rozdílných funkcí těchto dvou druhů aktů, kde jeden vymezuje postoj Unie, který se týká omezujících opatření, jež mají být přijata, a druhý je nástrojem pro uplatnění uvedených opatření na úrovni Unie, platí, že skutečnost, že určité rozhodnutí přijaté Radou na základě článku 29 SEU upřeshňuje předmět omezujících opatření, nelze v zásadě považovat za porušení postupu pro uplatnění uvedeného rozhodnutí, který je stanoven v článku 215 SFEU. Zejména platí, že pokud se jedná o oblast, která se vyznačuje určitou technickou povahou, může být vhodné, aby Rada použila při stanovování omezujících opatření přesné znění. Za těchto podmínek nelze vytýkat Radě, že přijetím rozhodnutí 2014/512 předem stanovila část obsahu nařízení č. 833/2014.
- 91 Pokud jde dále o argument společnosti Rosneft, podle kterého je rozhodnutí 2014/512 v rozporu s článkem 40 SEU, neboť je „legislativním aktem“, jejichž přijímání je ve smyslu článků 24 a 31 SEU v oblasti SZBP zakázáno, je třeba i tento argument zamítnout. Článek 289 odst. 3 SFEU totiž stanoví, že právní akty přijaté legislativním postupem jsou legislativními akty. Vyloučení možnosti přijímat v oblasti SZBP legislativní akty je vyjádřením vůle podřídit tuto politiku zvláštním pravidlům a postupům, jak vyplývá z článku 24 SEU. Jelikož tyto akty, které jsou vymezeny mimo jiné ustanoveními o SZBP, jež jsou uvedena v hlavě V kapitole 2 Smlouvy o EU, zakotvují konkrétní rozdělení rolí unijních orgánů v této oblasti, platí, že přijímání legislativních aktů ve smyslu čl. 289 odst. 3 SFEU je v této souvislosti nutně vyloučeno.
- 92 Je přitom nesporné, že rozhodnutí 2014/512 nebylo přijato podle Smlouvy o FEU, ale postupem stanoveným v článku 24 SEU. Toto rozhodnutí proto nemůže být takovým legislativním aktem. Z toho vyplývá, že Rada přijetím tohoto rozhodnutí nejednala v rozporu s článkem 40 SEU.
- 93 Vzhledem k výše uvedenému se nejeví, že by rozhodnutí 2014/512 vymezením předmětu omezujících opatření narušovalo postup stanovený v článku 215 SFEU a výkon pravomocí, který tentýž článek přiznává vysokému představiteli a Komisi. Za těchto podmínek přezkum rozhodnutí 2014/512 s ohledem na článek 40 SEU neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost tohoto rozhodnutí.

K platnosti omezujících opatření vůči fyzickým či právnickým osobám, která jsou stanovena v rozhodnutí 2014/512 a nařízení č. 833/2014.

– Úvodní poznámky

- 94 Rada tvrdí, že Soudní dvůr nemá pravomoc přezkoumávat legalitu ustanovení rozhodnutí 2014/512 a nařízení č. 833/2014 v rozsahu, v němž se důvody protiprávnosti uplatněné společností Rosneft v podstatě snaží zpochybnit zásadní rozhodnutí, která Unie přijala za účelem částečného přerušování svých hospodářských a finančních vztahů s Ruskem. Stejně tak vlády Spojeného království, Estonska, Francie a Polska, jakož i Komise zpochybňují argument, podle kterého by rozhodnutí 2014/512 obsahovalo omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám, jelikož podle jejich názoru se opatření v něm obsažená použijí na objektivně určené situace a na kategorii osob, které jsou vymezeny obecně.

- 95 Je třeba přezkoumat, zda ustanovení rozhodnutí 2014/512 stanovují omezující opatření vůči fyzickým či právníckým osobám ve smyslu čl. 275 druhého pododstavce SFEU.
- 96 Zprvč stran článků 4 a 4a rozhodnutí 2014/512 je třeba konstatovat, že tyto články stanoví jednak režim předchozího povolení pro prodej, dodávky, převod nebo vývoz určitého vybavení, které je určeno pro zvláštní kategorie projektů průzkumu a těžby ropy v Rusku, a jednak zákaz poskytování služeb souvisejících s takovými projekty.
- 97 Uvedené články tedy stanovují opatření, jejichž oblast působnosti je vymezena odkazem na objektivní kritéria, zejména kategorií projektů průzkumu a těžby ropy. Tato opatření naproti tomu nejsou zacílena na konkrétně určené fyzické ani právnícké osoby, ale použijí se obecně na všechny hospodářské subjekty, které se podílejí na prodeji, dodávkách, převodu nebo vývozu vybavení, na které se vztahuje povinnost předchozího povolení, a na všechny poskytovatele souvisejících služeb.
- 98 Za těchto podmínek, jak rovněž uvedl generální advokát v bodě 85 svého stanoviska, opatření stanovená v člancích 4 a 4a rozhodnutí 2014/512 nejsou omezujícími opatřeními vůči fyzickým či právníckým osobám ve smyslu čl. 275 druhého pododstavce SFEU, ale opatřeními obecné povahy.
- 99 Soudní dvůr proto nemá pravomoc přezkoumávat platnost těchto ustanovení.
- 100 Zadruhé stran omezujících opatření zakotvených na základě ostatních dotčených ustanovení rozhodnutí 2014/512, a sice ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3, článku 7 a přílohy III uvedeného rozhodnutí, je třeba konstatovat, že předmět těchto opatření je vymezen odkazem na konkrétní subjekty. Tato ustanovení totiž zakazují zejména provádění různých finančních operací ve vztahu k subjektům uvedeným v příloze III tohoto rozhodnutí, mezi nimiž je i společnost Rosneft.
- 101 Vláda Spojeného království má za to, že skutečnost, že se oblast působnosti uvedených opatření vztahuje pouze na tři energetické podniky, ovšem neznamená, že uvedená opatření jsou zacílena vůči konkrétním fyzickým či právníckým osobám ve smyslu čl. 275 druhého pododstavce SFEU. Podle uvedené vlády konkrétně okolnost, že na seznamu je uveden jen malý počet subjektů, protože v oligopolním odvětví dotčeného ruského energetického trhu působí jen několik hospodářských subjektů, nic nemění na skutečnosti, že omezení vycházejí z objektivních kritérií. Jelikož jsou v příloze III rozhodnutí 2014/512 uvedeny ty subjekty, které splňují uvedená objektivní kritéria, je tento seznam podle uvedené vlády pouze deklaratorním.
- 102 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury jsou omezující opatření v rozsahu, v jakém zakazují určité kategorii obecně a abstraktně určených adresátů zejména poskytnout finanční zdroje a hospodářské prostředky k dispozici osobám a subjektům, jejichž jména jsou uvedena na seznamech obsažených v jejich přílohách, akty s obecnou působností a zároveň představují individuální rozhodnutí vůči uvedeným osobám a subjektům (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. září 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise, C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, body 241 až 244, a rozsudek ze dne 23. dubna 2013, Gbagbo a další v. Rada, C-478/11 P až C-482/11 P, EU:C:2013:258, bod 56).
- 103 Kromě toho je třeba stran aktů přijatých na základě ustanovení týkajících se SZBP připomenout, že je to právě individuální povaha těchto aktů, která v souladu s čl. 275 druhým pododstavcem SFEU poskytuje přístup k unijnímu soudu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. dubna 2013, Gbagbo a další v. Rada, C-478/11 P až C-482/11 P, EU:C:2013:258, bod 57).
- 104 Rada ve věci v původním řízení zakotvením kritérií stanovených v čl. 1 odst. 2 písm. b) až d) rozhodnutí 2014/512, která umožňují identifikovat společnost Rosneft, a uvedením této společnosti v příloze III tohoto rozhodnutí přijala omezující opatření vůči dotčené právnícké osobě. Navzdory okolnosti, že by taková opatření mohla být rovněž individuálně zacílena na jiné subjekty určitého odvětví ve třetí zemi, nemění to nic na tom, že z povahy uvedených opatření, která byla připomenuta

v bodech 102 a 103 tohoto rozsudku, vyplývá, že pokud je zpochybňována legalita těchto opatření, musí být možné podrobit tato opatření soudnímu přezkumu v souladu s čl. 275 druhým pododstavcem SFEU.

- 105 Konečně je třeba odmítnout argument, kterého se mimo jiné dovolává Rada, podle kterého Soudní dvůr nemá pravomoc přezkoumávat legalitu ustanovení nařízení č. 833/2014 v rozsahu, v němž se důvody neplatnosti, které vznáší společnost Rosneft, v podstatě snaží zpochybnit zásadní rozhodnutí, která plně spadají do oblasti SZBP a která Rada přijala svým rozhodnutím 2014/512.
- 106 V této souvislosti je třeba mít za to, jak uvedl generální advokát v bodě 103 svého stanoviska, že stran nařízení přijatého na základě článku 215 SFEU, kterým jsou uplatňovány postoje Unie přijaté v rámci SZPB, není pravomoc Soudního dvora nijak omezena. Vzhledem k tomu, že taková nařízení představují akty Unie, které byly přijaty na základě Smlouvy o FEU, musí unijní soudy v souladu s pravomocemi, které jim jsou na základě Smluv svěřeny, zajišťovat v zásadě úplný přezkum jejich legality (viz rozsudek ze dne 3. září 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise, C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 326).
- 107 Vzhledem k výše uvedenému má Soudní dvůr pravomoc rozhodovat o platnosti čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3, článku 7 a přílohy III rozhodnutí 2014/512. Naproti tomu Soudní dvůr nemá pravomoc přezkoumávat platnost článků 4 a 4a tohoto rozhodnutí. Stran nařízení č. 833/2014 má Soudní dvůr pravomoc přezkoumávat platnost všech ustanovení uvedených předkládajícím soudem v jeho žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. V takto vymezeném rozsahu pravomoci Soudního dvora je třeba zkoumat platnost ustanovení uvedených předkládajícím soudem.

– Ke slučitelnosti sporných aktů s dohodou o partnerství EU-Rusko

- 108 Z předkládacího rozhodnutí a z vyjádření předloženého společností Rosneft vyplývá, že uvedená společnost má za to, že určitá ustanovení sporných aktů, která se týkají ropného odvětví, převoditelných cenných papírů a úvěrových nástrojů, a sice ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3 a přílohy III rozhodnutí 2014/512, jakož i čl. 3 odst. 1, 3 a 5, čl. 3a odst. 1, čl. 5 odst. 2 písm. b) až d), čl. 5 odst. 3 a příloh II a VI nařízení č. 833/2014, jsou v rozporu s dohodou o partnerství EU-Rusko.
- 109 V této souvislosti, na rozdíl od argumentu, který vznesla vláda Spojeného království, Rada a Komise, nelze bez dalšího vyloučit, že se procesní subjekt může dovolávat u vnitrostátního soudu ustanovení této dohody, aniž je k tomu zapotřebí přijmout doplňující prováděcí opatření (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. dubna 2005, Simutenkov, C-265/03, EU:C:2005:213, bod 23), jak rovněž uvedl generální advokát v bodě 116 svého stanoviska.
- 110 Aniž je třeba v projednávané věci rozhodovat o této otázce, stačí konstatovat, že i za předpokladu, že by omezující opatření dotčená v původním řízení nebyla v souladu s určitými ustanoveními uvedené dohody, tato opatření lze přijmout na základě článku 99 uvedené dohody.
- 111 V článku 99 odst. 1 písm. d) dohody o partnerství EU-Rusko se totiž stanoví, že tato dohoda nebrání straně, aby přijala opatření, která pokládá za nezbytná pro ochranu svých podstatných bezpečnostních zájmů, mimo jiné v době války nebo vážného mezinárodního napětí představujícího hrozbu války nebo z důvodu plnění závazků přijatých k zachování míru a mezinárodní bezpečnosti.
- 112 Kromě toho znění tohoto ustanovení nevyžaduje, aby se pojmy „válka“ nebo „vážné mezinárodní napětí představující hrozbu války“ týkaly ozbrojeného konfliktu, který by se bezprostředně vztahoval k území Evropské unie. Proto události odehrávající se v zemi, která se nachází v sousedství Unie, jako jsou takové události, k nimž došlo na Ukrajině a které byly důvodem omezujících opatření dotčených v původním řízení, mohou ospravedlňovat opatření, jejichž účelem je ochrana podstatných

bezpečnostních zájmů Unie a zachování míru a mezinárodní bezpečnosti, v souladu s cílem, který je na základě čl. 21 odst. 1 prvního pododstavce a čl. 21 odst. 2 písm. c) SEU stanoven v oblasti vnější činnosti Unie, při dodržování zásad a cílů zakotvených v Chartě OSN.

- 113 Stran otázky, zda bylo přijetí omezujících opatření dotčených v původním řízení nezbytné pro ochranu podstatných bezpečnostních zájmů Unie a zachování míru a mezinárodní bezpečnosti, je třeba připomenout, že Rada požívá široké posuzovací pravomoci v oblastech, které z její strany předpokládají rozhodnutí politické, ekonomické a sociální povahy a v jejichž rámci má provést komplexní posouzení (rozsudek ze dne 1. března 2016, *National Iranian Oil Company v. Rada*, C-440/14 P, EU:C:2016:128, bod 77 a citovaná judikatura).
- 114 Jak uvedl generální advokát v bodě 150 svého stanoviska, Rada při přijímání omezujících opatření dotčených v původním řízení v bodech odůvodnění sporných aktů připomněla, že hlavy států a vlády Unie odsoudily nevyprovokované porušení svrchovanosti a územní celistvosti Ukrajiny ze strany Ruské federace a Rada naléhavě vyzvala Ruskou federaci, aby aktivně využila svůj vliv na nelegálně ozbrojené skupiny v zájmu dosažení zejména úplného, okamžitého, bezpečného a zabezpečeného přístupu na místo zřícení letadla Malajsijských aerolinií linky MH17 u Doněcka (Ukrajina), a dále že Unie již přijala opatření v reakci na protiprávní anexi Krymu a Sevastopolu (Ukrajina). S přihlédnutím k těmto skutečnostem Rada dospěla v bodě 8 odůvodnění rozhodnutí 2014/512 k závěru, že vzhledem k závažnosti situace považuje za vhodné, aby byla v reakci na činnosti Ruska destabilizující situaci na Ukrajině přijata omezující opatření.
- 115 Dále, jak se zdůrazňuje v bodě 2 odůvodnění nařízení č. 833/2014, z těchto skutečností vyplývá, že cílem omezujících opatření, která byla vyhlášena spornými akty, bylo podpořit mírové urovnání krize na Ukrajině. Takový cíl zapadá do obecného cíle, kterým je zachovat mír a mezinárodní bezpečnost, v souladu s cíli vnější činnosti Unie, jež jsou uvedeny v článku 21 SEU.
- 116 Za těchto okolností a s ohledem na široké posuzovací pravomoci Rady v této oblasti mohla mít Rada za to, že přijetí omezujících opatření dotčených v původním řízení bylo nezbytné pro ochranu podstatných bezpečnostních zájmů Unie, jakož i pro zachování míru a mezinárodní bezpečnosti ve smyslu článku 99 dohody o partnerství EU-Rusko.
- 117 Přezkum sporných aktů s ohledem na tuto dohodu proto neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena jejich platnost.
- K povinnosti uvést odůvodnění a dodržovat právo na obhajobu, právo na účinnou soudní ochranu a právo na přístup ke spisu
- 118 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že společnost Rosneft má za to, že Rada porušila povinnost uvést odůvodnění sporných aktů, kterou jí ukládá čl. 296 druhý pododstavec SFEU.
- 119 V této souvislosti je třeba upřesnit, že přestože omezující opatření týkající se ropného odvětví, která jsou stanovena v článku 3 a 3a, čl. 4 odst. 3 a 4 a v příloze II nařízení č. 833/2014, jsou akty s obecnou působností, mimo jiné z bodu 100 tohoto rozsudku vyplývá, že ustanovení uváděná předkládacím soudem, která se týkají převoditelných cenných papírů a úvěrových nástrojů, a sice ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3 a přílohy III rozhodnutí 2014/512, jakož i čl. 5 odst. 2 písm. b) až d), čl. 5 odst. 3 a přílohy VI nařízení č. 833/2014, jsou zacílena na individuální subjekty.

- 120 Přitom je třeba připomenout ustálenou judikaturu, podle níž platí, že rozsah povinnosti uvést odůvodnění závisí na povaze dotčeného aktu, a pokud se jedná o akt s obecnou působností, odůvodnění se může omezit na uvedení jednak celkové situace, jež vedla k jeho přijetí, a jednak obecných cílů, o jejichž dosažení usiluje (rozsudek ze dne 19. listopadu 1998, Španělsko v. Komise, C-284/94, EU:C:1998:548, bod 28 a citovaná judikatura).
- 121 Pokud jde o omezující opatření s individuální působností, dodržení práva na obhajobu a práva na účinnou soudní ochranu vyžaduje, aby příslušný unijní orgán sdělil dotčené osobě informace svědčící v její neprospěch, které má tento orgán k dispozici a jimiž odůvodňuje své rozhodnutí (rozsudek ze dne 18. července 2013, Komise a další v. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 111).
- 122 Vzhledem k tomu sice platí, že z odůvodnění vyžadovaného článkem 296 SFEU musejí jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, aby se tak dotčená osoba mohla seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, a aby příslušný soud mohl vykonat přezkum, avšak takové odůvodnění musí být přizpůsobeno povaze daného aktu a kontextu, ve kterém byl přijat. V této souvislosti není požadováno, aby odůvodnění upřesňovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož dostatečnost odůvodnění musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast, a zejména v závislosti na zájmu, jež mohou mít osoby, kterým je akt určen, na poskytnutí vysvětlení. Akt nepříznivě zasahující do právního postavení je tudíž dostatečně odůvodněn, jestliže byl vydán v souvislostech, které jsou zúčastněné osobě známy a umožňují jí pochopit dosah opatření, které vůči ní bylo přijato (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. listopadu 2012, Rada v. Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, body 50, 53 a 54 a citovaná judikatura).
- 123 Je třeba konstatovat, že body 1 až 8 odůvodnění rozhodnutí 2014/512 připomínají relevantní okolnosti politické situace, v níž byla dotčená omezující opatření přijata. Kromě toho z bodu 2 odůvodnění nařízení č. 833/2014 vyplývá, že cílem sporných aktů je zvýšit náklady na akce Ruska, které narušují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, a podpořit mírové urovnání krize. Sporné akty tedy uvádějí celkovou situaci, jež vedla k jejich přijetí, a obecné cíle, o jejichž dosažení uvedené akty usilují.
- 124 Je rovněž třeba mít za to, jak zdůraznil generální advokát v bodech 158 a 159 svého stanoviska, že společnost Rosneft, která je významným hospodářským subjektem působícím v ropném odvětví v Rusku a jejíž většinový podíl byl vlastněn v okamžiku přijetí rozhodnutí 2014/512 ruským státem, nemohla důvodně opomíjet důvody, které vedly Radu k přijetí opatření vůči ní. V souladu s cílem zvýšit náklady na akce Ruska, které směřují vůči Ukrajině, čl. 1 odst. 2 písm. b) rozhodnutí 2014/512 stanovuje omezení vůči určitým subjektům ropného odvětví, které jsou pod veřejnou kontrolou ruského státu, mimo jiné na základě výše odhadovaných celkových aktiv, která přesahují 1 bilion ruských rublů. Jelikož jsou politické souvislosti v okamžiku přijetí uvedených opatření a význam, jaký má ropné odvětví pro ruské hospodářství, obecně známými skutečnostmi, lze volbu Rady, která se rozhodla pro přijetí omezujících opatření vůči aktérům tohoto odvětví, ve světle cíle vyhlášeného uvedenými akty, snadno pochopit.
- 125 Rada proto v projednávané věci sporné akty odůvodnila dostatečně.
- 126 Společnost Rosneft dále před předkládajícím soudem tvrdila, že mělo dojít k údajnému porušení práva na přístup ke spisu, práva na obhajobu a práva na účinnou soudní ochranu. V této souvislosti z písemných vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že společnost Rosneft předložila Radě žádosti o přístup k dokumentům, jimiž se konkrétně domáhala přístupu ke spisu za účelem své obhajoby v souvislosti se žalobou na neplatnost směřující proti omezujícím opatřením dotčeným v původním řízení, v řízení před Tribunálem. Podle společnosti Rosneft měla Rada povinnost umožnit jí přístup ke všem nedůvěrným úředním dokumentům, které se týkaly těchto opatření, a to zejména na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu

veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. 2001, L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331) a na základě judikatury vyplývající z bodů 59 a 60 rozsudku ze dne 28. listopadu 2013, Rada v. Fulmen a Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), judikatury týkající se dodržování práva na obhajobu, včetně práva na přístup ke spisu při respektování oprávněných zájmů důvěrnosti, a práva na účinnou soudní ochranu. Rada v reakci na uvedené žádosti umožnila částečný přístup k vyžádaným dokumentům.

- 127 Přitom přestože společnost Rosneft v této souvislosti poukazuje jak na porušení práva na obhajobu a účinnou soudní ochranu, tak na další porušení povinnosti uvést odůvodnění, je třeba konstatovat, že většina z argumentů, jež předkládá, se týká zpochybnění platnosti rozhodnutí, jimiž jí Rada na základě nařízení 1049/2001 odepřela úplný přístup ke všem požadovaným dokumentům.
- 128 Pokud jde o tato rozhodnutí Rady, která byla přijata na základě nařízení č. 1049/2001, společnost Rosneft, které byla tato rozhodnutí určena, jimi byla bezprostředně a osobně dotčena ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU. Jelikož je zřejmé, že její žaloby na neplatnost směřující proti těmto rozhodnutím byly podle uvedeného článku přípustné, nemůže se dovolávat jejich neplatnosti v rámci řízení o předběžné otázce (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. března 1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, body 23 až 25, rozsudek ze dne 15. února 2001, Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, body 36 a 37, a rozsudek ze dne 29. června 2010, E a F, C-550/09, EU:C:2010:382, bod 46).
- 129 Konečně, ač společnost Rosneft rovněž poukazuje na to, že se Rada při posuzování jejích žádostí o přístup ke spisu neměla opírat o nařízení č. 1049/2001, uvedená společnost nijak neupřesňuje, jak by tímto pochybením mohla být dotčena platnost ustanovení sporných aktů.
- 130 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám přezkum sporných aktů s ohledem na povinnost uvést odůvodnění, právo na obhajobu, včetně práva na přístup ke spisu, a právo na účinnou soudní ochranu neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost těchto aktů.

– K zásadě rovného zacházení

- 131 Společnost Rosneft v řízení u předkládajícího soudu a v písemných vyjádřeních předložených Soudnímu dvoru tvrdila, že Rada porušila zásadu rovného zacházení tím, že se v člancích 3 a 3a, čl. 4 odst. 3 a 4 a v příloze II nařízení č. 833/2014 zaměřila na podniky, které působí v určitých částech ropného odvětví, a nikoli na podniky působící v ostatních odvětvích, aniž by bylo toto rozdílné zacházení vysvětleno či ospravedlněno deklarovaným cílem uvedených omezujících opatření.
- 132 Jak vyplývá z bodu 88 tohoto rozsudku, Rada disponuje při vymezování předmětu omezujících opatření širokým posuzovacím prostorem, a to zejména tehdy, pokud tato opatření stanovují v souladu s čl. 215 odst. 1 SFEU pozastavení, omezení nebo úplné přerušování hospodářských a finančních vztahů s jednou nebo více z třetích zemí. V této souvislosti je třeba ve shodě s vládou Spojeného království uvést, že stran omezujících opatření dotčených v původním řízení, která jsou zaměřena na ropné odvětví, může Rada, považuje-li to za vhodné, uložit omezení, která se týkají podniků působících v určitých oblastech ruského hospodářství, v nichž zaujímají obzvláště důležité postavení výroby, technologie či služby pocházející z Unie. Volba zaměření na podniky či odvětví, které jsou odkázány na využívání vyspělých technologií či odborných dovedností, které jsou v zásadě k dispozici v Unii, odpovídá cíli spočívajícímu v zajištění účinnosti omezujících opatření dotčených v původním řízení a v zabránění tomu, aby byl účinek těchto opatření zmařen dovozem zastupitelných výrobků, technologií či služeb, které pocházejí z třetích zemí, do Ruska.
- 133 Vzhledem k těmto úvahám přezkum sporných aktů s ohledem na zásadu rovného zacházení neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost uvedených aktů.

– Ke zneužití pravomoci

- 134 Společnost Rosneft před předkládajícím soudem a v projednávané věci tvrdila, že se Rada přijetím omezujících opatření dotčených v původním řízení dopustila zneužití pravomoci, když tvrdila, že tato opatření byla přijata v souladu s druhým bodem odůvodnění nařízení č. 833/2014 s cílem zvýšit náklady na akce Ruska, které narušují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, a podpořit mírové urovnání krize, kdežto podle uvedené společnosti skutečným cílem těchto opatření bylo poškodit v dlouhodobém horizontu energetické odvětví Ruské federace, a v důsledku toho omezit možnosti nátlaku na země, které jsou odkázány na dodávky energií z Ruska.
- 135 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je akt stížen zneužitím pravomoci pouze tehdy, pokud se na základě objektivních, relevantních a shodujících se nepřímých důkazů ukáže, že byl přijat za výlučným nebo přinejmenším rozhodujícím účelem dosáhnout jiných cílů, než jsou cíle, pro které byla daná pravomoc svěřena, nebo vyhnout se postupu zvláště upravenému Smlouvami pro vyrovnání se s okolnostmi daného případu (rozsudek ze dne 16. dubna 2013, Španělsko a Itálie v. Rada, C-274/11 a C-295/11, EU:C:2013:240, bod 33 a citovaná judikatura).
- 136 Je přitom nutno konstatovat, že v projednávaném případě, s výjimkou odkazu na pracovní dokument Komise, který společnost Rosneft uvedla ve svém písemném vyjádření a jehož relevance musí být z důvodů uvedených generálním advokátem v bodech 180 až 182 stanoviska vyvrácena, tato společnost ničím nepodepřela svou tezi, podle níž měla být omezující opatření dotčená v původním řízení přijata za jiným účelem, než který vyplývá ze sporných aktů, natož aby v tomto směru předložila objektivní relevantní a shodující se nepřímé důkazy.
- 137 Vzhledem k výše uvedeným úvahám přezkum otázky údajného zneužití pravomoci Radou neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost sporných aktů.

– K existenci rozporu mezi zněním rozhodnutí 2014/512 a zněním nařízení č. 833/2014

- 138 Společnost Rosneft v původním řízení tvrdí, že existuje rozpor mezi zněním čl. 4 odst. 4 rozhodnutí 2014/512 a zněním čl. 3 odst. 5 nařízení č. 833/2014. První ustanovení podle společnosti Rosneft neponechává členským státům žádný prostor pro uvážení, pokud jde o zákaz odmítnout udělit povolení k prodeji, dodávkám, převodu nebo vývozu položek uvedených v příloze II nařízení č. 833/2014 na základě smluv uzavřených přede dnem 1. srpna 2014, kdežto druhé ustanovení jim umožňuje povolit, a tedy i nepovolit plnění závazku vyplývajícího z takových smluv.
- 139 Jak uvádí společnost Rosneft ve svém písemném vyjádření, znění čl. 4 odst. 4 rozhodnutí 2014/512 je formulováno jinak než znění čl. 3 odst. 5 druhého pododstavce nařízení č. 833/2014. Podle znění čl. 4 odst. 4 rozhodnutí 2014/512 zákazem udělit povolení k prodeji, dodávkám, převodu nebo vývozu určitého vybavení určeného pro určité kategorie projektů průzkumu a těžby ropy, kterým se musí řídit příslušné orgány, „není dotčeno plnění smluv uzavřených přede dnem 1. srpna 2014 nebo doplňkových smluv, které jsou pro plnění takových smluv nezbytné.“
- 140 Pojmy použité v čl. 3 odst. 5 nařízení č. 833/2014 zajisté nejsou tak kategorické jako pojmy použité v rozhodnutí 2014/512. Tato okolnost ovšem nemůže vést k neplatnosti čl. 3 odst. 5 nařízení č. 833/2014.
- 141 Vzhledem k tomu, že cílem nařízení č. 833/2014 je v souladu s článkem 215 SFEU přijmout opatření nezbytná pro uplatnění rozhodnutí 2014/512, pojmy tohoto nařízení musí být vykládány v největším možném rozsahu ve světle ustanovení tohoto rozhodnutí. V projednávané věci nebylo zjištěno, že by rozdíl ve zněních těchto dvou nástrojů unijního práva byl takový, aby znemožňoval jejich jednotný výklad. Formulací, která je uvedena v čl. 3 odst. 5 druhém pododstavci tohoto nařízení, podle které

příslušné orgány „mohou“ udělit povolení, je tedy třeba rozumět, že tyto orgány při tom dbají o to, aby použitím čl. 3 odst. 5 prvního pododstavce uvedeného nařízení nebylo mimo jiné dotčeno plnění smluv uzavřených přede dnem 1. srpna 2014.

142 Z toho vyplývá, že rozdílné znění čl. 4 odst. 4 rozhodnutí 2014/512 a čl. 3 odst. 5 nařízení č. 833/2014 nemůže mít vliv na platnost tohoto posledně uvedeného ustanovení.

– K zásadě proporcionality a základním právům společnosti Rosneft

143 Podle předkládacího rozhodnutí společnost Rosneft tvrdí, že čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3 a článek 7, jakož i příloha III rozhodnutí 2014/512 a dále články 3 a 3a, čl. 4 odst. 3 a 4, čl. 5 odst. 2 písm. b) až d), čl. 5 odst. 3, článek 11, jakož i přílohy II a VI nařízení č. 833/2014 jsou neplatné z toho důvodu, že omezující opatření, která stanovují, jsou nepřiměřená s ohledem na vytyčený cíl a představují nadměrný zásah do jejího práva na svobodu podnikání zakotveného v článku 16 Listiny a do jejího práva na vlastnictví, jež je zakotveno v člancích 16 a 17 Listiny.

144 S odkazem na rozsudek ze dne 14. října 2009, Bank Mellī Iran v. Rada (T-390/08, EU:T:2009:401) a na rozsudek ze dne 28. listopadu 2013, Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776) má společnost Rosneft za to, že omezující opatření dotčená v původním řízení nejsou nezbytná ani přiměřená, protože mezi použitými prostředky a cílem sledovaným těmito opatřeními neexistuje rozumný vztah. Z tohoto důvodu představují tato opatření podle společnosti Rosneft nepřiměřený zásah do její svobody podnikání.

145 Uvedená společnost tvrdí, že čl. 7 odst. 1 rozhodnutí 2014/512 a čl. 11 odst. 1 nařízení č. 833/2014 umožňují vůči ní zabavení majetku a zásah do nabytých smluvních práv, tedy do jejich vlastnických práv. Tato ustanovení jdou podle společnosti Rosneft nad rámec toho, co je nezbytné, když se v zásadě předpokládá, že neruské smluvní strany by mohly být osvobozeny od jakéhokoli závazku stanoveného smlouvami uzavřenými se subjekty určenými těmito ustanoveními, a to i v případě, že by se jednalo o závazek dodat celý sortiment vybavení, přičemž jen jeho malá část by zahrnovala technologie uvedené v příloze II uvedeného nařízení.

146 V rozsahu, v němž společnost Rosneft zpochybňuje přiměřenost obecných pravidel, na jejichž základě bylo rozhodnuto o jejím zařazení do příloh sporných aktů, je třeba připomenout, že co se týče soudního přezkumu dodržování zásady proporcionality, Soudní dvůr rozhodl, že unijnímu normotvůrci je třeba přiznat širokou posuzovací pravomoc v oblastech, které z jeho strany předpokládají rozhodnutí politické, ekonomické a sociální povahy a v jejichž rámci má provést komplexní posouzení. Z toho Soudní dvůr dovodil, že legalita takového opatření může být zpochybněna pouze zjevnou nepřiměřeností takového opatření s ohledem na cíl, který hodlá příslušný orgán sledovat (rozsudek ze dne 28. listopadu 2013, Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 120 a citovaná judikatura).

147 Na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Rosneft, existuje rozumný vztah mezi obsahem sporných aktů a cílem, který sledují. Platí totiž, že v rozsahu, v němž je tímto cílem mimo jiné zvýšit náklady na akce Ruska, které narušují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, je přístup spočívající v zacílení opatření na významné hospodářské subjekty působící v ropném odvětví, jejichž většinový podíl kromě toho vlastní Rusko, konzistentní s uvedeným cílem a každopádně jej nelze považovat za zjevně nepřiměřený s ohledem na sledovaný cíl.

148 Dále platí, že základní práva, jichž se společnost Rosneft dovolává, a sice svoboda podnikání a právo na vlastnictví, nejsou absolutními výsadami a jejich výkon může být předmětem omezení odůvodněných cíli obecného zájmu, které Unie sleduje, za podmínky, že taková omezení skutečně odpovídají uvedeným cílům obecného zájmu a nepředstavují, vzhledem k sledovanému cíli, nepřiměřený a neúnosný zásah do samotné podstaty takto zaručených práv (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne

14. května 1974, Nold v. Komise, 4/73, EU:C:1974:51, bod 14, rozsudek ze dne 30. července 1996, Bosphorus, C-84/95, EU:C:1996:312, bod 21 a rozsudek ze dne 16. listopadu 2011, Bank Melli Iran v. Rada, C-548/09 P, EU:C:2011:735, body 113 a 114).

- 149 V tomto ohledu je nutno konstatovat, jak uvedl Soudní dvůr v souvislosti s uplatňováním embarga vůči Federativní republice Jugoslávie (Srbsko a Černá Hora), že omezující opatření mají z povahy věci účinky, které mají dopad na vlastnická práva a svobodu výkonu profesních činností, a způsobují tak újmu osobám, které nenesou žádnou odpovědnost za situaci, která vedla k přijetí sankcí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. července 1996, Bosphorus, C-84/95, EU:C:1996:312, bod 22). Takový účinek mají *a fortiori* omezující opatření zacílená na subjekty, jež jsou v nich stanoveny.
- 150 Ve věci v původním řízení je třeba uvést, že významem cílů sledovaných spornými akty, a sice ochranou územní celistvosti, svrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny a podporou mírového urovnání krize, které jsou v souladu s cíli vnější činnosti Unie uvedenými v článku 21 SEU součástí, jak vyplývá ze skutečností uvedených v bodech 113 až 115 tohoto rozsudku, obecnějšího cíle, jímž je zachování míru a mezinárodní bezpečnosti, lze ospravedlnit i značné negativní následky pro určité hospodářské subjekty. Za těchto okolností a mimo jiné vzhledem k postupnému zvyšování intenzity omezujících opatření, přijímaných Radou v reakci na krizi na Ukrajině, nelze považovat zásah do svobody podnikání a práva na vlastnictví společnosti Rosneft za nepřiměřený.
- 151 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je třeba konstatovat, že přezkum druhé otázky písm. a) neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3, článku 7, jakož i přílohy III rozhodnutí 2014/512, či platnost článků 3 a 3a, čl. 4 odst. 3 a 4, čl. 5 odst. 2 písm. b) až d), čl. 5 odst. 3, článku 11, jakož i příloh II a VI nařízení č. 833/2014.

Ke druhé otázce písm. b)

- 152 Podstatou druhé otázky písm. b) předkládajícího soudu je v zásadě to, zda je třeba vykládat zásady právní jistoty a určitosti použitelného práva (*nulla poena sine lege certa*) v tom smyslu, že brání členským státům v tom, aby v případě porušení ustanovení nařízení č. 833/2014 uložily trestní sankce na základě čl. 8 odst. 1 uvedeného nařízení před tím, než Soudní dvůr upřesnil rozsah uvedených ustanovení a související trestní sankce.

K přípustnosti

- 153 Vláda Spojeného království a Rada tvrdí, že tato předběžná otázka je nepřijatelná. Vláda Spojeného království má za to, že se jedná o hypotetickou otázku, neboť společnost Rosneft není ani unijním vývozcem ani poskytovatelem služeb, na kterého se vztahují omezení podle nařízení č. 833/2014, a proto společnosti Rosneft nehrozí uložení trestní sankce na základě vnitrostátních právních předpisů dotčených v původním řízení. Rada má dále za to, že se tato otázka ve skutečnosti týká platnosti uvedených právních předpisů.
- 154 V této souvislosti je třeba uvést, že v rozsahu, v němž se předběžná otázka týká sankcí, které mají být použity v případě porušení ustanovení nařízení č. 833/2014 a zásady právní jistoty a určitosti použitelného práva (*nulla poena sine lege certa*), se tato otázka zjevně netýká platnosti vnitrostátních opatření přijatých vládou Spojeného království, ale omezení, která z těchto zásad vyplývají a která musí členské státy dodržet při použití čl. 8 odst. 1 nařízení č. 833/2014.
- 155 Kromě podmínek týkajících se přípustnosti předběžných otázek, které byly uvedeny v bodě 50 tohoto rozsudku, je třeba připomenout, že se na otázky, které položily vnitrostátní soudy v právním a skutkovém rámci, který tyto soudy definují na vlastní zodpovědnost, vztahuje domněnka relevance, a proto Soudnímu dvoru nepřisluší rozhodovat o jejich přesnosti (rozsudek ze dne 29. ledna 2013, Radu, C-396/11, EU:C:2013:39, bod 22 a citovaná judikatura).

- 156 Stran údajně hypotetické povahy této otázky je třeba uvést, že společnost Rosneft na jednání před Soudním dvorem tvrdila, že v případě porušení omezujících opatření jí může vzniknout trestněprávní odpovědnost z důvodu účastenství, přičemž toto tvrzení žádná ze zúčastněných stran nezpochybovala. Dále i za předpokladu, že by se na společnost Rosneft nemohly vztahovat trestní sankce stanovené vnitrostátními právními předpisy dotčenými v původním řízení pro případ porušení ustanovení nařízení č. 833/2014, tato okolnost nutně nezakládá hypotetickou povahu uvedené otázky, neboť z předkládacího rozhodnutí nevyplývá, že společnost Rosneft není oprávněna napadnout opatření, která přijala vláda Spojeného království podle článku 8 nařízení č. 833/2014, jak uvedl generální advokát v bodě 211 svého stanoviska.
- 157 Za těchto podmínek, mimo jiné vzhledem k tomu, že se projednávaná otázka týká podmínek provádění čl. 8 odst. 1 nařízení č. 833/2014 a není hypotetická, je tato otázka přípustná.

K věci samé

- 158 Z předkládacího rozhodnutí a z písemného vyjádření společnosti Rosneft vyplývá, že tato společnost má za to, že z důvodu nedostatečné jasnosti a přesnosti určitých ustanovení nařízení č. 833/2014 nemají procesní subjekty možnost jednoznačně znát svá práva a povinnosti. Za těchto podmínek Rada podle uvedené společnosti porušila zásadu právní jistoty a zásady určitosti použitelného práva (*nulla poena sine lege certa*) tím, že v článku 8 tohoto nařízení stanovila, že členské státy musí stanovit sankce, včetně trestních sankcí, k zajištění uplatňování omezujících opatření dotčených v původním řízení.
- 159 Zprvce podle uvedené společnosti panuje stran výrazu „vod[y] hlubší než 150 metrů“ ve smyslu čl. 3 odst. 3 písm. a) a čl. 3a odst. 1 písm. a) nařízení č. 833/2014 nejistota ohledně místa, od kterého musí být hloubka 150 metrů měřena. Zadruhé podle uvedené společnosti neexistuje stran pojmu „břidličný“ ve smyslu čl. 3 odst. 3 písm. c) a čl. 3a odst. 1 písm. c) tohoto nařízení shoda, a to ani v rámci oboru geologie, ohledně jeho rozsahu. Zatřetí uvedená společnost tvrdí, že výraz „finanční pomoc“, který je uveden v čl. 4 odst. 3 písm. b) uvedeného nařízení, je nejasný, a začtvrté výraz „převoditelné cenné papíry“, který je uveden v čl. 5 odst. 2 nařízení č. 833/2014, neumožňuje s jistotou stanovit, zda se zákaz stanovený tímto ustanovením týká rovněž GDR, které sice byly vydány ode dne 12. září 2014, avšak jsou odvozeny z akcií vydaných před tímto datem.
- 160 Společnost Rosneft každopádně tvrdí, že členský stát nemůže uložit trestní sankce, které mají být použity v případě porušení nařízení č. 833/2014, dokud se Soudní dvůr nevysloví k výkladu ustanovení posledně uvedeného nařízení.
- 161 Zprvce stran obecné zásady právní jistoty je třeba připomenout, že tato základní zásada unijního práva zejména vyžaduje, aby právní úprava byla jasná a přesná, tak aby jednotlivci mohli jednoznačně rozpoznat svá práva a povinnosti a postupovat podle toho (rozsudek ze dne 10. ledna 2006, IATA a ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, bod 68 a citovaná judikatura).
- 162 Zadruhé, ohledně zásady určitosti použitelného práva (*nulla poena sine lege certa*), kterou uvádí předkládající soud, je třeba konstatovat, že tato zásada, jež spadá pod článek 49 Listiny, nadepsaný „Zásady zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů“, a která představuje podle judikatury Soudního dvora zvláštní vyjádření obecné zásady právní jistoty (viz rozsudek ze dne 3. června 2008, Intertanko a další, C-308/06, EU:C:2008:312, bod 70), zejména požaduje, aby zákon jasně definoval protiprávní jednání a tresty, které za ně lze uložit. Tato podmínka je splněna, pokud procesní subjekt má možnost se ze znění příslušného ustanovení – a v případě potřeby z výkladu, který k němu podaly soudy – dozvědět, jaká konání a opomenutí zakládají jeho trestněprávní odpovědnost (rozsudek ze dne 3. května 2007, *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, EU:C:2007:261, bod 50).

- 163 Je třeba konstatovat, že v projednávané věci mají výrazy, jejichž nepřesnosti se dovolává společnost Rosneft, jak jsou uvedeny v bodě 159 tohoto rozsudku, obecnou povahu. Pojem „převoditelné cenné papíry“ je ovšem definován v čl. 1 písm. f) nařízení č. 833/2014, kdežto příkladný výčet stran pojmu „finanční pomoc“ je uveden v čl. 4 odst. 3 písm. b) uvedeného nařízení.
- 164 Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), která se týká článku 7 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, který zakotvuje práva odpovídající právům zaručeným článkem 49 Listiny (rozsudek ze dne 8. září 2015, Taricco a další, C-105/14, EU:C:2015:555, bod 57), nemůže být znění legislativních aktů z důvodu jejich nutně obecné povahy absolutně přesné. Z toho mimo jiné vyplývá, že i když použití legislativní techniky spočívající v přednostním využití obecných kategorií před taxativními výčty často ponechává šedé zóny při hraničním vymezení definic, tyto pochybnosti stran hraničních případů samy o sobě nestačí k tomu, aby bylo určité ustanovení shledáno neslučitelným s článkem 7 uvedené úmluvy, pokud je takové ustanovení v převážné většině případů dostatečně jasné (v tomto smyslu viz ESLP, rozsudek ze dne 15. listopadu 1996, *Cantoni v. France*, ECLI:CE:ECHR:1996:1115JUD001786291, body 31 a 32).
- 165 Jelikož se tyto úvahy uplatní podle čl. 52 odst. 3 Listiny rovněž stran jejího článku 49, je třeba mít za to, že volba, kdy unijní normotvůrce použil v ustanoveních napadených společností Rosneft takové výrazy nebo pojmy, jako je „finanční pomoc“, „vody hlubší než 150 metrů“, „břidličný“ či „převoditelné cenné papíry“, nemůže sama o sobě představovat porušení zásady určitosti použitelného práva.
- 166 Tento závěr je podporován skutečností, že předvídatelnost zákona nebrání tomu, aby dotčená osoba byla přinucena obstarat si odbornou radu pro přiměřené posouzení důsledků, jež mohou za okolností konkrétního případu z daného jednání vyplývat (viz ESLP, rozsudek ze dne 18. března 2014, *Öcalan v. Turecko*, ECLI:CE:ECHR:2014:0318JUD002406903, bod 174 a citovaná judikatura). V projednávané věci je třeba mít za to, že se pojmy, jejichž údajné nepřesnosti se dovolává společnost Rosneft, přestože nejsou absolutně přesné, nejeví být takovými pojmy, jaké by neumožňovaly právnímu subjektu se dozvědět, jaká konání a opomenutí zakládají jeho trestněprávní odpovědnost.
- 167 Kromě toho z judikatury Soudního dvora vyplývá, že zásada určitosti použitelného práva nemůže být vykládána tak, že zakazuje postupné vyjasňování pravidel trestní odpovědnosti prostřednictvím soudních výkladů za podmínky, že tyto výklady jsou důvodně předvídatelné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. června 2005, *Dansk Rørindustri a další v. Komise*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 217 a 218).
- 168 Proto na rozdíl od toho co tvrdí společnost Rosneft, skutečnost, že pojmy použité v nařízení č. 833/2014 mohou být předmětem následného postupného vyjasňování Soudním dvorem, nebrání, aby členský stát přijal na základě čl. 8 odst. 1 tohoto nařízení sankce za účelem zajištění jeho účinného uplatňování.
- 169 Je tudíž třeba mít za to, že v projednávané věci pojmy nařízení č. 833/2014 uvedené v bodě 159 tohoto rozsudku nebrání, aby členský stát uložil podle čl. 8 odst. 1 nařízení č. 833/2014 trestní sankce, jež musí být uplatněny v případě porušení ustanovení uvedeného nařízení.
- 170 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba na druhou otázku písm. b) odpovědět tak, že zásady právní jistoty a určitosti použitelného práva (*nulla poena sine lege certa*) musí být vykládány v tom smyslu, že členskému státu nebrání, aby uložil podle čl. 8 odst. 1 nařízení č. 833/2014 trestní sankce, jež musí být uplatněny v případě porušení ustanovení uvedeného nařízení, než Soudní dvůr upřesnil rozsah uvedených ustanovení a souvisejících trestních sankcí.

Ke třetí otázce písm. a)

- 171 Třetí otázkou písm. a) se předkládající soud táže, zda je třeba výraz „finanční pomoc“, který je uveden v čl. 4 odst. 3 písm. b) nařízení č. 833/2014, vykládat v tom smyslu, že zahrnuje zpracování plateb bankou nebo jinou finanční institucí.
- 172 Společnost Rosneft a německá vláda mají za to, že se tyto výrazy nařízení č. 833/2014 netýkají transakcí, jejichž předmětem je prosté zpracování plateb, ale transakcí financování, jejichž prostřednictvím je poskytována aktivní a materiální podpora. V této souvislosti německá vláda mimo jiné tvrdí, že platebními službami jsou služby poskytované za účelem provádění platebních transakcí ve prospěch třetích osob v postavení příkazců, jak vyplývá z definice uvedené v čl. 4 bodu 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. 2007, L 319, s. 1), ve spojení s přílohou této směrnice. Naproti tomu takové služby, jejichž poskytování podléhá povolení podle čl. 4 odst. 3 nařízení č. 833/2014, jako je poskytování dotací, půjčky a pojištění vývozního úvěru, jsou podle německé vlády službami, v jejichž rámci nakládá dotčená banka s vlastními prostředky ve prospěch třetí osoby.
- 173 Tato vláda má za to, že finanční instituce nedisponují dostatečnými informacemi, mimo jiné s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1781/2006 ze dne 15. listopadu 2006 o informacích o plátcích doprovázejících převody peněžních prostředků (Úř. věst. 2006, L 345, s. 1), aby posoudily, zda je účelem platby ve skutečnosti účel, jenž je v rozporu s nařízením č. 833/2014, či nikoli.
- 174 Vláda Spojeného království, estonská vláda a Komise mají naproti tomu za to, že výraz „finanční pomoc“ zahrnuje platební služby poskytované bankou nebo jinou finanční institucí a tyto služby jsou zakázány, pokud jsou spojeny s obchodní transakcí, na kterou se vztahuje zákaz podle nařízení č. 833/2014. Tyto zúčastněné strany, které odkazují na pokyny Komise ze dne 16. prosince 2014 k provádění některých ustanovení nařízení (EU) č. 833/2014 [C(2014) 9950 final], mají za to, že tento výraz je třeba vykládat široce.
- 175 Francouzská vláda má za to, že pojem „finanční pomoc“ musí být omezen pouze na transakce, které představují poskytnutí nových finančních prostředků ze strany finanční instituce. Tento pojem by však mohl zahrnovat zpracování plateb, pokud jsou spojeny s obchodní transakcí, na kterou se vztahuje zákaz podle nařízení č. 833/2014, za podmínky, že takové zpracování plateb probíhá v souvislosti s převodem nových finančních prostředků, které finanční instituce poskytuje jejich příjemcům.
- 176 Je třeba uvést, že podle omezujících opatření zavedených na základě čl. 3 a čl. 4 odst. 3 nařízení č. 833/2014 podléhá požadavku udělení předchozího povolení nejen veškerý vývoz výrobků určených pro ropné odvětví do Ruska, jejichž seznam je uveden v příloze II tohoto nařízení, ale příslušný orgán musí udělit povolení i pro jakékoli poskytování určitých služeb souvisejících s dotčenými výrobky, včetně mimo jiné financování nebo finanční pomoci za účelem vývozu takových výrobků. Omezení, která se týkají takových souvisejících služeb, se tudíž vztahují mimo jiné na finanční instituce, které mohou poskytovat finanční pomoc vývozcům uvedených výrobků, což zahrnuje zejména dotace, půjčky a pojištění vývozního úvěru.
- 177 S ohledem na předmět omezujících opatření, která jsou dotčena v původním řízení, je tudíž třeba mít za to, že podstatou třetí otázky písm. a) předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 4 odst. 3 nařízení č. 833/2014, odkazuje-li na „finanční pomoc“, vykládán v tom smyslu, že zejména finančním institucím ukládá povinnost získat povolení pro zpracování veškerých plateb, které souvisí s transakcí, jejímž předmětem je prodej, dodávky, převod nebo vývoz výrobků, uvedených na seznamu v příloze II tohoto nařízení do Ruska, a to zejména tehdy, konstatují-li tyto instituce, že platba, o jejíž zpracování bylo požádáno, s takovou transakcí souvisí.

- 178 V této souvislosti je třeba uvést, že žádné z jazykových znění čl. 4 odst. 3 písm. b) nařízení č. 833/2014 neodkazuje výslovně ke „zpracování plateb“. Za těchto okolností je třeba odkázat na celkovou systematiku a účel tohoto nařízení.
- 179 Kontextuální výklad čl. 4 odst. 3 písm. b) nařízení č. 833/2014 dokládá, jak mimo jiné tvrdí německá vláda v písemném vyjádření, že unijní normotvůrce měl použitím výrazu „finanční pomoc“ na mysli úkony srovnatelné s dotacemi, půjčkami a pojištěním vývozního úvěru. Přitom zatímco tyto úkony vyžadují použití vlastních finančních prostředků dotčené finanční instituce, platební služby poskytuje tato instituce jakožto zprostředkovatel, který poskytuje finanční prostředky příkazce určenému příjemci, aniž to obnáší využití vlastních finančních prostředků uvedené instituce.
- 180 Za těchto okolností nelze čl. 4 odst. 3 nařízení č. 833/2014 vykládat v tom smyslu, že finančním institucím ukládá povinnost získat pro tuto transakci vedle povolení, které je vyžadováno podle článku 3 nařízení č. 833/2014, dodatečné povolení pro zpracování veškerých plateb, které souvisí s transakcí, jejímž předmětem je prodej, dodávky, převod nebo vývoz výrobků, uvedených na seznamu v příloze II tohoto nařízení, do Ruska, konstatují-li tyto instituce, že platba, o jejíž zpracování bylo požádáno, představuje úplné nebo částečné protiplnění takové transakce.
- 181 Mimo jiné vzhledem ke skutečnosti, že cílem čl. 4 odst. 3 písm. b) uvedeného nařízení není stanovit zmrazení majetku ani omezení v oblasti převodů finančních prostředků, je totiž třeba mít za to, že pokud by unijní normotvůrce chtěl, aby se na zpracování veškerých bankovních převodů, které souvisí s výrobky uvedenými v příloze II nařízení č. 833/2014, vztahovala žádost o dodatečné povolení vedle povolení, které je pro takovou transakci, jaká je uvedena v předchozím bodě tohoto rozsudku, vyžadováno podle článku 3 nařízení č. 833/2014, použil by pro stanovení takové povinnosti a jejího rozsahu jiné pojmy než „finanční pomoc“.
- 182 Konečně, je-li účelem nařízení č. 833/2014 zvýšení nákladů na akce Ruské federace týkající se Ukrajiny, je třeba konstatovat, že čl. 4 odst. 3 písm. b) sleduje tento cíl konzistentním způsobem tím, že stanoví omezení finanční pomoci pro vývoz výrobků určených ropnému odvětví do Ruska, a přitom nepodmiňuje zpracování plateb jako takové udělením předchozího povolení.
- 183 Předchozím výkladem není dotčen zákaz veškerého zpracování plateb, které souvisí s obchodní transakcí, která je sama o sobě zakázána podle čl. 3 odst. 5 nařízení č. 833/2014.
- 184 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba na třetí otázku písm. a) odpovědět tak, že výraz „finanční pomoc“, který je uveden v čl. 4 odst. 3 písm. b) nařízení č. 833/2014, musí být vykládán v tom smyslu, že nezahrnuje zpracování plateb jako takové bankou nebo jinou finanční institucí.

Ke třetí otázce písm. b)

- 185 Podstatou třetí otázky písm. b) předkládajícího soudu je, zda je třeba čl. 5 odst. 2 nařízení č. 833/2014 vykládat v tom smyslu, že zakazuje počínaje dnem 12. září 2014 vydávání GDR na základě depozitní smlouvy uzavřené s některým ze subjektů uvedených v příloze VI tohoto nařízení, pokud jsou odvozeny z akcií jednoho z těchto subjektů, které byly vydané přede dnem 12. září 2014.
- 186 Podle společnosti Rosneft je třeba na tuto otázku odpovědět záporně. Podle uvedené společnosti je výklad, podle kterého akcionáři subjektů, vůči nimž směřují omezující opatření dotčená v původním řízení, nemohou seskupovat své akcie formou GDR, v rozporu s cílem sledovaným nařízením č. 833/2014, který spočívá v nátlaku na Ruskou federaci prostřednictvím omezení schopnosti dotčených subjektů získávat kapitál, v rozsahu, v němž tento výklad obnáší negativní důsledky zejména pro akcionáře těchto subjektů.

- 187 Z článku 5 odst. 2 písm. b) nařízení č. 833/2014 mimo jiné vyplývá, že se zakazují veškeré transakce, jejichž předmětem je nákup, prodej, poskytování investičních služeb či pomoc při vydávání určitých převoditelných cenných papírů, které byly vydány po dni 12. září 2014 subjekty uvedenými v příloze VI tohoto nařízení, včetně společnosti Rosneft, jakož i jakékoli další nakládání s nimi. V tomto ohledu je třeba uvést, že pojem „převoditelné cenné papíry“ zahrnuje podle definice, která je uvedena v čl. 1 písm. f) nařízení č. 833/2014, depozitní certifikáty.
- 188 Stran argumentu společnosti Rosneft, podle kterého je tento zákaz v rozporu s cílem uvedeného nařízení, protože postihuje akcionáře subjektů uvedených v příloze VI uvedeného nařízení, je třeba ve shodě s FCA uvést, že omezující opatření v rozsahu, v němž směřují vůči společnosti, mohou mít ze své podstaty negativní dopad na zájmy jejích akcionářů. Tento argument je vzhledem k tomu, že v projednávané věci je cílem uvedených omezujících opatření právě zvýšit náklady na akce Ruské federace, která je většinovým akcionářem společnosti Rosneft, zcela neopodstatněný.
- 189 Kromě toho je zřejmé, že čl. 5 odst. 2 nařízení č. 833/2014 zakazuje vydávání GDR na akcie subjektů uvedených v příloze VI počínaje dnem 12. září 2014, a to bez ohledu na datum vydání těchto akcií.
- 190 Za těchto okolností je třeba odpovědět na třetí otázku písm. b) tak, že čl. 5 odst. 2 nařízení č. 833/2014 musí být vykládán v tom smyslu, že zakazuje počínaje dnem 12. září 2014 vydávání GDR na základě depozitní smlouvy uzavřené s některým ze subjektů uvedených v příloze VI tohoto nařízení, a to i tehdy, pokud jsou tyto GDR odvozeny z akcií jednoho z těchto subjektů, které byly vydané před tímto datem.

K třetí otázce písm. c)

- 191 Třetí otázkou písm. c) předkládající soud žádá Soudní dvůr, aby poskytl výklad, bude-li to považovat za nezbytné, pojmů „vody hlubší 150 metrů“ a „břidličný“, které jsou uvedeny v člancích 3 a 3a nařízení č. 833/2014.
- 192 Ze znění předkládacího rozhodnutí lze vyrozumět, že tato otázka je předložena Soudnímu dvoru pro doplnění druhé otázky písm. b), v níž se předkládající soud táže na to, zda je nařízení č. 833/2014 neplatné z důvodu jeho údajné nedostatečné jasnosti. V tomto ohledu předkládající soud ve svém vysvětlení pouze uvádí, že Soudní dvůr, bude-li to považovat za vhodné, může právním subjektům poskytnout upřesnění definic těchto pojmů.
- 193 Tento předkládající soud přitom ani nevysvětluje, proč by poskytnutí přesných definic těchto pojmů Soudním dvorem bylo nezbytné pro vyřešení sporu, jež projednává.
- 194 V tomto ohledu je třeba zdůraznit – ačkoli je pravda, že se na předběžné otázky týkající se práva Unie vztahuje domněnka relevance (rozsudek ze dne 28. července 2011, Lidl & Companhia, C-106/10, EU:C:2011:526, bod 25 a citovaná judikatura) – že podle ustálené judikatury není důvodem existence žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vydávání poradních posudků k obecným nebo hypotetickým otázkám, ale potřeba skutečného vyřešení sporu (rozsudek ze dne 20. ledna 2005, García Blanco, C-225/02, EU:C:2005:34, bod 28 a citovaná judikatura).
- 195 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí přitom jasně nevyplývá, v čem se tato otázka odlišuje zejména od druhé otázky písm. b), v níž se předkládající soud táže na to, zda je nařízení č. 833/2014 neplatné z důvodu jeho údajné nedostatečné jasnosti. Vzhledem k tomu, že z odpovědi na tuto druhou otázku písm. b) vyplývá, že přezkum článků 3 a 3a nařízení č. 833/2014 s ohledem na zásady právní jistoty a určitosti použitelného práva neodhalil skutečnost, která by mohla zpochybnit platnost uvedených ustanovení, není z informací uvedených v předkládacím rozhodnutí zřejmé, že předkládající soud dále potřebuje pro vyřešení sporu v původním řízení výklad uvedených pojmů.

196 Vzhledem k tomu, že k tomuto nebyly uvedeny bližší informace, není namístě rozhodovat o žádosti o výklad.

K nákladům řízení

197 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Články 19, 24 a 40 SEU, článek 275 SFEU a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie je třeba vykládat v tom smyslu, že Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat podle článku 267 SFEU o předběžných otázkách týkajících se platnosti aktu, který byl přijat na základě ustanovení, jež se týkají společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZPB), jako je rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině, ve znění rozhodnutí Rady 2014/872/SZBP ze dne 4. prosince 2014, jestliže se žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týká kontroly dodržování článku 40 SEU tímto rozhodnutím nebo přezkumu legality omezujících opatření vůči fyzickým či právnickým osobám.
- 2) Přezkum druhé otázky neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost čl. 1 odst. 2 písm. b) až d), čl. 1 odst. 3, článku 7 a přílohy III rozhodnutí 2014/512, ve znění rozhodnutí 2014/872, nebo článků 3 a 3a, čl. 4 odst. 3 a 4, čl. 5 odst. 2 písm. b) až d), čl. 5 odst. 3 a článku 11, jakož i příloh II a VI nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině, ve znění nařízení Rady (EU) č. 1290/2014 ze dne 4. prosince 2014.

Zásady právní jistoty a určitosti použitelného práva (*nulla poena sine lege certa*) musí být vykládány v tom smyslu, že členskému státu nebrání v tom, aby uložil podle čl. 8 odst. 1 nařízení č. 833/2014, ve znění nařízení č. 1290/2014, trestní sankce, jež musí být uplatněny v případě porušení ustanovení uvedeného nařízení, než Soudní dvůr Evropské unie upřesnil rozsah uvedených ustanovení a souvisejících trestních sankcí.

- 3) Výraz „finanční pomoc“, který je uveden v čl. 4 odst. 3 písm. b) nařízení č. 833/2014, ve znění nařízení č. 1290/2014, musí být vykládán v tom smyslu, že nezahrnuje zpracování plateb jako takové bankou nebo jinou finanční institucí.

Článek 5 odst. 2 nařízení č. 833/2014, ve znění nařízení č. 1290/2014, musí být vykládán v tom smyslu, že zakazuje počínaje dnem 12. září 2014 vydávání globálních depozitních certifikátů (*Global Depository Receipts*) na základě depozitní smlouvy uzavřené s některým ze subjektů uvedených v příloze VI nařízení č. 833/2014, ve znění nařízení č. 1290/2014, a to i tehdy, pokud jsou tyto certifikáty odvozeny z akcií jednoho z těchto subjektů, které byly vydané před tímto datem.

Podpisy.